

Suplimentul DE CULTURĂ

1,5
LEI

ANUL XII » NR. 515 » 27 februarie – 4 martie 2016 » Săptămânal realizat de Editura Polirom și „Ziarul de Iași” » supliment@polirom.ro

14 autori despre personajele feminine îndrăgostite și cititorii lor

Între „luna iubirii” și „luna femeii”, „Suplimentul de cultură” vă oferă spre lectură un dosar la granița celor două luni, împăcând, cumva, ambele tabere. Astfel, am provocat o seamă de autori români să ne spună care sunt personajele lor feminine favorite îndrăgostite din cărți și să își motiveze alegerile. Invitația a fost luată foarte în serios, iar răspunsurile lor sunt, firește, variate. Vă asigurăm că răspunsurile celor 14 autori – Linda Maria Baros, Emil Brumaru, Sorin Despot, Cosmin Manolache, Cela Varlam, Ana Donțu, T.S. Khasis, Ioana Geacăr, Dan C. Mihăilescu, Ana Pușcașu, Silvia Marinescu, V. Leac, Veronica D. Niculescu, Răzvan Pricop – vă vor activa pofta de lectură.

Citiți dosarul realizat de Eli Bădică în » paginile 8-11

EXCLUSIVITATE:

Interviu cu actorul Tom Courtenay

Iulia Blaga

Am tot așteptat ca un distribuitor român să aducă în cinematografe *45 Years*, pentru care Tom Courtenay și Charlotte Rampling au fost premiați anul trecut la Berlin. Dar uite că a trecut anul, a mai trecut un Berlin și nu s-a întâmplat. Păcat. Dacă aveți ocazia să vedeți filmul, faceți-o pentru cei doi actori. Așa că dăm azi drumul la interviu, sărbătorind cei 79 de ani pe care Tom Courtenay i-a împlinit în 25 februarie.

» pag. 2-3

Palmaresul Berlinalei

Iulia Blaga

Premiera lui *Fuocoammare*, de Gianfranco Rosi, cu Ursul de Aur pentru Cel mai bun film (plus Premiul juriului ecumenic) n-a fost o surpriză pentru nimeni. În condițiile în care numai la Berlin au venit în ultimele șase luni 80.000 de refugiați, iar Europa începe să nu mai fie atât de dornică să ajute, un documentar ca acesta poate face multe.

» pag. 12

Eco: „Dacă Dumnezeu ar exista, el ar fi o bibliotecă”

Dragos Cojocaru

„Ca să supraviețuiești trebuie să spui povești”, scria Umberto Eco în romanul *Insula din ziua de ieri*. Și, deși numărul lucrărilor sale științifice este de vreo zece ori mai mare decât cel al romanelor, Eco rămâne cunoscut în întreaga lume pentru „poveștile” sale.

» pag. 14

INTERVIU ÎN EXCLUSIVITATE CU ACTORUL TOM COURTENAY

„Nu m-am perceput niciodată ca o vedetă de cinema, nu mi-a plăcut ideea”

Am tot așteptat ca un distribuitor român să aducă în cinematografe *45 Years*, pentru care Tom Courtenay și Charlotte Rampling au fost premiați anul trecut la Berlin. Dar uite că a trecut anul, a mai trecut un Berlin și nu s-a întâmplat. Păcat. Dacă aveți ocazia să vedeți filmul, faceți-o pentru cei doi actori. Așa că dăm azi drumul la interviu, sărbătorind cei 79 de ani pe care Tom Courtenay i-a împlinit în 25 februarie. Mi-a plăcut mult de el când l-am cunoscut la Berlin. Mi s-a părut modest, cald, timid, amuzant și copilăros (a căutat în telefon să-mi arate o poză cu câinele lui lătrând la poza lui Colin Firth). Și totuși e unul dintre cei mai mari actori britanici...

Interviu realizat de Iulia Blaga

Născut la 25 februarie 1937. Alături de Albert Finney, Alan Bates și Peter O'Toole, aparține unei generații de actori veniți din rândurile clasei muncitoare. A fost asimilat Noului Val al filmului britanic. „Ni se mai spunea și «Tinerii Furioși» («The Angry Young Men»), dar eu n-am fost niciodată furios, mai mult derutat”, mărturisea într-un interviu. A fost primul din familie care s-a dus la facultate. Mama sa, de care era foarte legat, a murit de cancer la vârsta de 48 de ani, cu doar o săptămână înaintea premierei filmului care l-a lansat, *Singurătatea alergătorului de cursă lungă/ The Loneliness of the Long*

Cu Charlotte Rampling în *45 Years*, de Andrew Haigh

Distance Runner (1962, r. Tony Richardson). A jucat apoi alături de Julie Christie în *Billy minciunosul/ Billy Liar* (1963, r. John Schlesinger), alături de Dirk Bogarde în *Pentru țară și rege/ King and Country* (1964, r. Joseph Losey) și peste Ocean în aclamatul *Dr. Zhivago* (1965, r. David Lean), pentru care a fost nominalizat la Oscar. Speriat de succes, se retrage în teatru, dar revine la cinema în anii '80 cu *Cabinierul/ The Dresser* (1983, r. Peter Yates), pentru care ia Globul de Aur și e nominalizat la Oscar. De atunci și până azi, aparițiile în film au fost răzlețe și fără ecoul din anii '60-'70. *45 Years* (2015, r. Andrew Haigh) îi dă în sfârșit un rol pe măsură, un soț a cărui căsnicie e umbrată de descoperirea de către soție a unei iubiri din tinerețe. Odată cu încălzirea globală, în Elveția se dezgheață cadavrul unei fete moarte într-un accident acum 45 de ani. Revelația acestui secret aduce cuplul în pragul crizei chiar înaintea aniversării a 40 de ani de căsnicie.

De la o vreme, nu mai jucați în atâtea filme.

E adevărat. Andrew Haigh chiar m-a împins să fac *45 Years*. Făcusem *Quartet* (2012, r. Dustin Hoffman) și am mai avut un rol amuzant, dar mic într-un film de Robert Carlyle, *Sun Dancing*. Am mai apărut în serialul TV *Dead Zombies*. Fac cinema atâta cât doresc. M-ar ucide dacă aș filma tot timpul.

Spuneți undeva că vă regăsiți mai mult în teatru.

Asta a fost o perioadă, când eram mai tânăr, dar nu mai e valabil. În tinerețe eram mai interesat de teatru pentru că aveam senzația că pot învăța mai mult jucând în fața publicului. Și așa a și fost. Am învățat când să mă grăbesc și când s-o iau încet, cum să fac oamenii să râdă ș.a.m.d.

Dar nu învățaserăți să jucați în filme?

Aveam nevoie să învăț din punct de vedere vocal. Îmi dădusem seama

că nici nu aveam prea multă experiență. Teatru mi se părea mai interesant decât filmul. Și acum mi se pare, dar acum nu mai am răbdare ziua până la spectacolul de seară.

Mda, nu mai sunt așa celebru ca în tinerețe. Am devenit mult mai cunoscut după *Doctor Zhivago* decât mi-am putut imagina sau credeam că sunt. Dar nu am o problemă cu asta. Nu m-am perceput niciodată ca o vedetă de cinema, nu mi-a plăcut ideea. Credeam că e mai interesant să fii actor decât vedetă. Am mai lucrat cu vedete de cinema și n-a fost o experiență prea agreabilă.

Vă mai amintiți vremurile când ați fost nominalizat la Oscar pentru Doctor Zhivago?

Desigur! Am fost nominalizat și pentru *The Dresser*. N-aș putea spune cum a decurs ceremonia în anul cu *Zhivago* pentru că nu m-am dus. Oricum nu s-a făcut prea multă valvă, mult mai puțină decât s-ar fi creat acum. Nici în 1984, când am primit Globul de Aur

pentru *The Dresser*, nu s-a făcut caz. Cum lucram în teatru, iarăși nu m-am putut duce la ceremonie.

Cum vi se par filmele de azi față de cele din anii '60-'70?

Nu știu ce să zic pentru că nu prea merg la cinema. Groaznic, nu? Soția mă mai târâie la câte o premieră și foarte adesea sunt dezamăgit chiar și de filme de succes. De fapt, mi-e greu să îmi amintesc titlul ultimului film britanic pe care l-am văzut.

The King's Speech/ Discursul regelui?

Da! Mulțumesc că mi-ați adus aminte. Mi-a plăcut de Colin (n. red.: Colin Firth), cu care am făcut apoi un film împreună, remake-ul după *Gambit*, film care a mers extrem de prost, deși mie mi-a făcut plăcere să-l fac. Jucam un pictor falsificator. Ne-am distrat foarte mult cu Colin. Cameron (n. red.: Cameron Diaz) a fost și ea fermecătoare... N-am văzut filmul, dar soția a fost de părere că ceva nu a funcționat la el. Iar filmul nu a adus nimic nou.

V-a adus niște bani...

Banii au fost frumoși, da. Uneori îi mai trimit lui Colin fotografiile pe e-mail cu câinele meu. De câte ori îl văd pe Colin pe coperta unei reviste pentru femei, pun revista în geam astfel încât s-o vadă și câinele. Stați să vă arăt (n. red.: începe să caute poze în telefon). Colin și câinele meu s-au întâlnit doar o dată.

Cum se numește câinele?

Stanley, de la Stan Laurel, favoritul meu. Iată poza!

Chiar se uită la Colin Firth!

Pun revista în geam pentru că lui Stanley îi place să se uite pe geam. Când Dustin Hoffman a fost pe coperta unei reviste pentru femei, l-am pus și pe el în geam. Când Colin a văzut poza, a spus: „Pare să se uite mai mult la Dustin decât la mine...”.

Și personajul din 45 Years e atașat de câinele lui.

Când am văzut filmul acasă pe DVD, câinele a început să latre. Nu cred că m-a recunoscut, nu părea interesat de film, dar când câinele de pe ecran a început să latre, a lătrat și el.

„Au fost numai lucruri din astea foarte simple“

Interpretarea dumneavoastră din 45 Years e ca un aisberg. Așa gândiți de obicei un personaj, ca și cum ar ascunde lucruri nevăzute și ne-spuse?

Am empatizat foarte mult cu personajul. Mi-au plăcut foarte mult replicile. De pildă, când soția spune: „Așa cum a făcut ea în 1962“, eu trebuia să mă uit la ea și să spun (după cum ne înțelesesem), „Fuck me...“. Dar când a trebuit să filmăm, ne-am dat seama că era suficient să o privesc, fără să mai spun nimic. Au fost numai lucruri din astea foarte simple. Povestirea de la care a plecat filmul avea câteva pagini, dar a stimulat imaginația lui Andrew, care a scris singur scena de la final, cea a petrecerii de aniversare.

Spectatorii regăsesc în film bucăți din propria lor biografie. Cu toții suntem așa. Nu reușim să știm niciodată totul despre cei alături de care trăim de zeci de ani.

Da, această idee a fetei ascunse în gheață e foarte puternică. Fata reapare datorită încălzirii globale și pune din nou stăpânire pe el. Mai mult ca sigur că fusese o poveste foarte importantă, iar el fusese foarte îndrăgostit de ea. Personajul meu își amintește că fata râdea înainte de a cădea în prăpastie. Andrew l-a inventat și pe celălalt excursionist cu care ea flirta în germană. Iar personajul meu era gelos. „Ultimul lucru pe care mi-l amintesc despre ea era râsul ei“, după care spun „Christoase...“, pentru că îmi aduc aminte că mă enerva că râdea și îmi aduc aminte în secunda următoare strigătul ei. E un text minunat...

La fel de puternic e și monologul de la final.

L-am filmat dintr-o bucată. Există, de fapt, o singură tăietură pentru ca aparatul să vină mai aproape de mine, după care nu mai e nici o tăietură. E extraordinar momentul.

E ceva ce seamănă cu teatrul aici.

Poate vine din experiența mea de pe scenă, din faptul că sunt obișnuit cu monologuri lungi și că îmi place să le lucrez ca și cum aș lucra o bucată muzicală. Pentru mine, acest film e portretul unui bărbat în vârstă care se imaginează tânăr.

V-ați ținut strâns de scenariu?

Deși am mai avut mici chestii de improvizație, am încercat, în general, să ne ținem de scenariu. Am fost impresionat să văd că Andrew a păstrat câteva glume de-ale mele. De pildă, în scena în care Charlotte mă întrebă dacă vreau omletă, eu răspund din off: „Avem ouă?“. Toată echipa a început să râdă pentru că asta nu era în scenariu. Mai e o scenă când ieșim la plimbare cu câinele și când eu încep să vorbesc despre păsări. Nici asta nu era în scenariu.

„Am vrut la un moment dat să mă retrag“

Ați putea spune că rolul din Singurătatea alergătorului de cursă lungă e cel mai greu rol pe care l-ați avut în cinema?

A fost primul și a fost greu din punct de vedere fizic. Aveam o constituție fragilă.

Cât de mare e presiunea pentru un tânăr actor care devine celebru foarte de tânăr?

Foarte mare. Am vrut la un moment dat să mă și retrag. Nu puteam face față, aveam prea puțină experiență, dar a fost minunat când am descoperit școala de actorie (n.red.: Royal Academy of Dramatic Art, RADA, din Londra). Veneam din clasa muncitoare și credeam că am ceva de oferit. Gloria e ca un fruct otrăvit, unii dintre colegii mei au descoperit acest lucru mult mai târziu.

Vă referiți la presiunea celebrității sau la nevoia de a face mai mult?

La nevoia de a face mai mult. M-am dus să fac teatru la Manchester unde niște prieteni de-ai mei țineau un mic teatru. Nici nu mai făceam filme foarte bune. Doar atât au înțeles jurnaliștii, că făceam 40 de lire pe săptămână la Manchester.

Despre ce filme vorbiți?

The Night of the Generals (1967, r. Anatole Litvak) și *A Dandy in Aspic* (1968, r. Anthony Mann).

Dandy in Aspic a fost bun! Ultimul film al lui Anthony Mann.

Da? Nu l-am văzut niciodată.

De ce nu vă vedeți filmele mai vechi?

Aș putea s-o fac, măcar de curiozitate. Mia Farrow juca în el.

Și Noaptea generalilor era un film bun.

Litvak era simpatic, dar nu m-a plăcut la un interviu în Paris, când am spus că ar trebui să facă filme comerciale. Ce știam eu?! Dar el era drăguț și de treabă cu mine. Iar filmul care m-a făcut să pun cinemaul deoparte a fost cel la care am ținut cel mai mult, *O zi din viața lui Ivan Denisovici* (1970), regizat de omul care a avut cea mai mare influență asupra mea, Casper Wrede. N-a fost niciodată prea respectat în Anglia. Făcea parte din mișcarea culturală din Manchester care a dat acest teatru nou (ce nou!, e de 30 de ani), The Royal Exchange Theatre, construit într-un spațiu imens, unde se vindea odinioară bumbac. E un spațiu circular din oțel și sticlă. Wrede era mare amator al teatrului circular. Am jucat de vreo două ori așa, în proscenium, și mi-am dat seama că avea dreptate. Vezi lucrurile în trei dimensiuni, recuzita e minimă, sugerată doar. Am vrut să lucrez cu acești prieteni ai mei. Filmul *The Dresser* l-am făcut ca o continuare a piesei jucate la Manchester. Scenariul l-a scris Ronald Harwood, care a scris și scenariul pentru *Ivan Denisovici*.

Dacă v-ați născut la Manchester...

Nu, sunt din Hull, care e pe coasta estică în Yorkshire.

...mă pregăteam să vă întreb dacă țineți cu Manchester United sau cu Manchester City.

Jumi-juma. De fapt, mi-am pierdut interesul în United. Îl știam pe Alex Ferguson, dar din moment ce a plecat... Prietenul meu Albert Finney e fan Manchester United.

Albert Finney a început să joace odată cu dumneavoastră.

A început înaintea mea, pentru că nu s-a dus la universitate. Am auzit de el când eram la universitate. University College London, unde învățam engleza, era pe aceeași stradă cu Royal Academy of Dramatic Art, pe strada Gower. De asta am și vrut să învăț la

universitatea aceea, pentru că puteam arunca un ochi la vecini.

Sunteți la fel de celebri amândoi.

Cred că el a făcut mai multe filme la Hollywood ca mine. Dar avem ceva în comun. Când am lucrat în sfârșit împreună, ne-am înțeles de minune. Era un film de televiziune care a avut succes, *A Rather English Marriage* (1998, r. Paul Seed), despre doi bărbați care rămân văduvi în același timp. Eu eram un caporal RAF, el un lăptar la pensie, iar eu trebuia să am grijă de el. Și Joanna Lumley era foarte bună. Aș mai face un film cu el, dar nu cred că se mai poate.

Cu ce vă petreceți timpul liber când nu sunteți la plimbare cu câinele? Citiți Kirkegaard ca personajul din 45 Years?

Nu, citesc Robert Foster Wallace, un minunat scriitor american. Tocmai am comandat o copie a celui de-al doilea roman al lui, *Infinite Jest*. De curând, mi s-a oferit și un rol într-un serial TV, pe care cred că o să-l accept. (n.red.: *Unforgotten*).

„Ea simțea aceste emoții ale mele“

Și dumneavoastră ați scris o carte.

Da, *Dear Tom: Letters from Home* (2000). E cel mai bun lucru pe care l-am făcut vreodată, mai bun decât actoria. E despre anii când tocmai fusesem descoperit, iar mama era bolnavă de cancer în stadiu terminal. I-am adăugat un capitol despre sfârșitul tatălui meu, 20 de ani mai târziu. E o carte foarte emoționantă, dar și amuzantă. Mama era lipsită de educație, dar se puneau cu totul în scrisorile pe care mi le scria. Tata a lucrat la docurile de pește din Hull. Nu era

pescar, se ocupa cu întreținerea și vopsirea bărcilor de pescuit. Toți ai mei din partea mamei și a tatălui lucrau în pescuit. La 11 ani am avut această examinare care se introdusese cu trei-patru ani mai devreme, care le permitea copiilor clasei muncitoare să meargă la gimnaziu și de acolo, poate, la universitate. Ceea ce am și făcut. Am fost primul din familie care s-a dus la universitate. Ai mei și-au dorit întotdeauna să obțin o educație. Nu făcuseră școli, dar erau extrem de inteligenți. Și când am ajuns la facultate, fiind foarte apropiat de mama, ea a început să-mi scrie, iar în ultimul an de facultate, când mă luptam din greu pentru că doream să fiu la școala de teatru, ea a început să investească și mai mult în ceea ce îmi scria. Erau așa captivante scrisorile ei! Nu foarte dramatice, dar foarte expresive. Am o scrisoare de la Paul Scofield, care fusese eroul meu – e cea mai emoționantă scrisoare pe care am primit-o vreodată! S-a îndrăgostit de mama, citindu-mi cartea. „Am senzația că am cunoscut-o“, mi-a spus.

Cum vă încuraja mama?

Când făceam compoziții și eseuri la școală, și mă străduiam să pun viață în ele, și veneam acasă pentru petrecerea de Crăciun, ea (care cânta la pian după ureche, căci învățase singură) mă stimula prin spiritul pe care îl insufla sensibilității mele. În meseria asta lucrezi cu sensibilitatea, cel puțin eu așa fac. Ce ajunge la celălalt, ce crede celălalt n-aș putea spune. Ea simțea aceste emoții ale mele.

Vă referiți și la emoțiile exprimate prin tăceri?

Da. Mi-am dat seama când m-am ridicat în *45 Years* să țin discursul. M-am mirat ce emoționat eram, la fiecare dublă.

Bestseller-ul

Bestseller-ul nu e neapărat o carte, deși uneori se întâmplă să mai și fie. Bestseller-ul este o rețetă.

Vrei să devii milionar în dolari americani? Vrei să trăiești din scris? Vrei să te retragi în munți și să fii excentric? Vrei să fii un scriitor de indiscutabil succes pe plan internațional? Iată ce trebuie să faci.

În primul rând, trebuie să publici într-o limbă de circulație internațională. Cea mai bună, în aceste scopuri, este engleza. Dacă nu merge engleza, încearcă spaniola. Spaniola vinde bine. Dacă, totuși, nu știi să scrii în niciuna dintre aceste limbi, atunci vei rămâne, vai!, un periferic, vei fi – cu puțin noroc și multă editură în spate – poate tradus și prezentat

ca un specimen exotic. Dar autor de bestseller adevărat nu prea vei fi.

Nu-ți pierde totuși speranța! S-au mai văzut cazuri! Lumea traducerilor e atât de dezvoltată astăzi că poți fi și bulgar sau cipriot – o traducere bună în engleză sau spaniolă încă te poate face om!

Revenind la rețetă. Un bestseller ca la carte se face așa: se alege o temă pe care o poate înțelege omul, indiferent că e din Basarabia, Iran sau din Nepal. Să zicem dragostea (e mai bine să mergeți pe dragoste, e preferabilă morții, deși are și moartea farmecul ei). Apoi, se alege fie un personaj ultracunoscut (Iisus Hristos, Nostradamus etc.), fie o epocă tulburentă dintr-o zonă despre care nu se știe multe în Occident (să zicem războiul din Coreea, anii '50, puțini știu câte ceva, e numai bun, creează cititorului

sentimentul că descoperă universul sau măcar apa caldă). Această traumă istorică locală (se poate, foarte bine, încerca și cu războiul cecen) este legată – prin firul poveștii de dragoste – de o altă traumă, mai mare, mai ușor identificabilă (excelent în acest sens este Al Doilea Război Mondial).

Atenție! Acțiunea trebuie întotdeauna să se plaseze pe mai multe planuri. Personajele care apar în bestseller trebuie adunate de prin toată lumea, să reprezinte geografic orice potențial cititor. Carevasăzică, e obligatoriu să aveți un african (sau măcar un negru), un sud-american, un est-european, un evreu, un arab, un vest-european, un nord-american, un personaj exotic din Îndepărtatul Orient. În funcție de gust, se poate totuși renunța la Oceania.

Culegătorul de harfe

Andrei Crăciun

Se amestecă bine trăsăturile clișeistice ale acestor tipologii umane. Dacă sunteți un scriitor branduit drept sceptic, mizați pe negativul clișeelor, stârniți valvă, faceți scandal! Scandalul e bun la vânzări. Dacă, dimpotrivă, aveți renume de om înclinat spre partea plină a paharului, extrageți tot ce e mai bun din fiecare specie. Împlețiți un basm în care toți sunt buni, chiar dacă, na, trebuie să se mai și moară sau e posibil chiar să se strecoare și un genocid, ca-n istorie.

Foarte important! Nu ocoliți nici una dintre categoriile care au fost marginalizate istoric: homosexualii, copiii cu sindromul Down, autiștii, sclavii etc.. Toți trebuie prezentați în cele mai calde culori posibile, cu așa ceva nu te joci, așa se face literatura comercială bună. Fii feminist, fii ecologist, fii progresist. Neo-conservatorii

n-au trecere (eu, ca vechi om de centru cu aplecare spre stânga, nu mă pot scandaliza decât de excesele din bestseller-uri, de căderea în caricatură, în rest consider că e bine că e așa).

Povestea trebuie să curgă pe o graniță (fie și de vârstă), să depășească măcar un lagăr și să aibă un personaj feminin extrem de puternic (femeile sunt principalele cititoare ale cărților). Bărbații din bestseller trebuie să fie buni, blânzi, virili, să te poți baza pe ei. Nu e așa de greu, nu?

Dacă la toate acestea se adaugă un minim talent literar – să fii în stare de o pagină cu adevărat excepțională la trei sute de pagini de platitudine bine împletite – atunci, felicitări! Gata, ești bestseller-izabil. În viitor, se va face și un film după romanul dumitale de succes. Bravo! Vezi că se poate?

Subiecte dada nesolicitate

Întâmplări și personaje

Florin Lăzărescu

Dragobete sărută fete la munte: adio ochelari, 30% reducere. Un proaspăt polițist, de-abia ieșit de pe băncile Academiei de Poliție. Un oltean în Antarctica. 7 New Coffee Coupons Options.

Astăzi, slujbe transmise în direct, simultan, din trei biserici diferite – de la ora 7.30. Superofertă: Pila electrică.

Superofertă: Pilotă din puf de găscă 100%/ Aparat preparat înghețată/ Dulap textil Porto. Fetita lui Nicolae s-a născut: „Era aproape s-o pierdem“. Secretul care a speriat doctorii plasticieni a fost făcut public. Lichidare stoc cizme

Bailey. Video viral: Nu știu sigur dacă e ok amice!

Horoscopzidezi. Află ce-ți rezervă astrele. *Stop living with Back Pain. Ti serve un prestito rapido e alle migliori condizioni? Il benessere per il tuo sonno.* Parfumuri bune la prețuri excelente.

Curs programare C Sharp. Comunică mai bine cu clienții. Reduceri uriașe la cauciucuri. *Do you need a fuck friend?* Preoții nu pot fi constrânși să officieze căsătorii pentru homosexuali. Felicitări! Testează gratuit singura cremă din lume care stimulează

creșterea naturală a sânilor! Cum arată mașina dumneavoastră preferată? Trusă profesională chei tubulare și *clicket*.

Prosoape bumbac pakistanez 100%. Cameră ascunsă în cuier cu detecție la mișcare. Felicitări! Ai fost selectat să afli cum îți poți îndesi părul. Ne oglindim în propriile opinii. Rita Mureșan, ajutată de îngeri. Cum mă rog? Doamne, învață-mă cum mă rog?

Reeditări de succes: *Kabbala* și *Poeme persane*. Vă mulțumim pentru interesul acordat! Conurenți din zece țări la „Români au talent“. Părinți, aveți grijă la ce vă dați acordul! Ai câștigat un voucher pentru abonament gratuit la sală. C.G. Jung, *Simboluri ale transformării*. Video viral: Atunci când crezi că-ți merge bine.

風俗を利用する人は必ず見てください!

Vino să dialoghezi cu Jenny Han. Cunoașteți povestea tragică a pictorului Ștefan Luchian? Ai fost selectat să testezi gratuit noua tehnologie EMS Wireless.

Saci universali aspirator! Aventura vieții tale te așteaptă aici. Săptămâna PSI pentru părinți. INCREDIBIL: UE îi bagă pe refugiați obligatoriu în casele oamenilor! Maxima zilei: Robert Frost. Nu rata colecția 2016: rochii, treninguri și salopete.

Fă-ți cont și câștigi 4.700 de dolari mai mult. Natură critică: workshop de scriere critică. DulceȘiPufos *newsletter*-ul zilei. Îți oferim timpul necesar să faci mișcare. Programează-te gratuit la o ședință cu ultima tehnologie. O nouă ediție: Tu și medicul din tine.

Ce este masa? Ce generează? Ce nu știm despre masă? Caragea a sărbătorit 33 de ani la 30 grade C.

Abstinența, cauza eșecului pentru Halep. Cuvinte detestate de bărbați.

Principalele surse de radiație din preajma ta. Scandal la România TV. *Protect your account...*

Nu-mi mai folosesc contul de e-mail Yahoo de vreo zece ani. După ce am trecut pe Gmail, am început să-l deschid din ce în ce mai rar: o dată pe săptămână, o dată pe lună, o dată la trei luni, o dată pe an. Săptămâna asta am intrat pentru prima dată acolo după vreo doi ani. Nu mi l-am mai protejat, curățat, antisipămuț. Și l-am găsit năpădit de tot felul de spammeri, mii de mesaje nesolicitate. La o privire rapidă a subiectelor de la mesaj, am observat că-s relevante pentru absurdul și stupidenia lumii în care trăim. Am preluat doar câteva, cu *copy-paste*, și le-am juxtapus dadaist.

Știri la zi din actualitatea culturală și articolele ediției pe

www.suplimentuldecultura.ro

Susțin evaziunea

La mine în cartier există un magazin de unde cumpăr când și când *humus*, cafea, câte o conservă sau ce-mi mai pică la mână. Magazinul e acolo de vreo șase-șapte ani și, de când cumpăr de-acolo, n-am primit niciodată vreun bon fiscal. Sigur, pe tejea e pusă la vedere o casă de marcat, dar mă îndoiesc că a fost folosită vreodată. Eu, unul, n-am văzut pe nimeni să se atingă de butoanele ei. Într-o anumită logică, încurajată de administrația noastră fiscală, probabil că ar trebui să mă revolt și să reclam undeva. Dar nici că-mi pasă.

Mă înfurie în schimb anunțul pe care îl văd pus la vedere ici și colo prin diverse magazine: Clientul este obligat să ceară bonul de casă și să îl păstreze până iese din magazin. E o prevedere absolut legală, gândită de una dintre mințile ruginite ale administrației românești. Am găsit-o într-o ordonanță de urgență din 1999, adică a guvernului fals democrat-liberal în care pe vremuri ne pusese atâtea speranțe: „Clienții vor solicita și

vor păstra bonurile fiscale asupra lor până la părăsirea unității de livrare a bunurilor sau de prestare a serviciilor în vederea prezentării lor la un eventual control, pentru justificarea provenienței acestora“. Articolul 9, alineatul 1. O înșiruire de prostii, una după alta. Oare cum s-ar desfășura un „eventual control“? Ieși din magazin și te abordează cineva cu un aer oficial: „Alo, domnu', domnu! Ce-ai, dom'le, în sacoșa aia? Ia să văd“.

Și, pac, nepoftitul scoate o legitimație precum cele de la FBI: „Eu sunt inspectorul fiscal de la secția nu știu care și vreau să-ți verific cârnatul. Arată bonul de casă, bunurile cetățean“.

Același lucru l-aș zice și despre obligația – sau, hai să nu exagerez, datoria – cumpărătorilor de a pretinde bon fiscal oricând cumpără ceva și de a denunța neregulile. Nu pricep de ce administrația statului consideră că eu, cetățeanul de rând, trebuie să fac o mulțime de lucruri doar fiindcă Înălțimea Sa Administrativă e incapabilă să le rezolve eficient. Așa că nu-mi bat niciodată capul: ori de câte ori cumpăr ceva, dacă primesc bon fiscal, îl iau, dacă nu primesc, nu-l cer, iar atunci când sunt întrebat (absolut ilegal) dacă vreau sau nu bonul, îl refuz de fiecare dată. O fac programatic.

Nu-mi place felul în care se raportează administrația românească la cetățeanul de rând, de categoria

Românii e deștepți

Radu Pavel Gheo

a doua sau a treia, căruia îi cere mereu lucruri, îl amenință cu sancțiuni și îl supune la tot felul de șicane birocratice.

Îmi plătesc taxele și impozitele la timp, chiar și atunci când administrația fiscală uită să îmi trimită deciziile de impunere, fiindcă m-am învățat minte: singura dată când am uitat să verific dacă ANAF-ul și-a făcut datoria (și nu și-o făcuse), am plătit o mică amendă. (Altfel spus, am fost amendat eu, fiindcă administrația fiscală a omis să-și facă treaba.) Dar nu-mi place când organele legii se agață de băbuțele care vând mărar pe trotuar, marii evazionisti ai României. Și nu cred că statul român, în forma în care funcționează azi, ar trebui încurajat în colectarea de taxe și impozite.

Bugetul statului român e pușculița tuturor șmenarilor de partid și de stat și, cu cât acolo se adună mai mulți bani, cu atât

crește numărul vilelor de neam prost în Elveția, Austria sau pe Valea Prahovei.

Administrațiile centrale și de stat se întrec să cheltuie banii de la buget pe proiecte supraevaluate, cu licitații trucate, care le aduc bani aceluiași afaceriști dubioși și mai nimic bun cetățenilor. Dacă mai rămâne vreun bănuț, se dă câte ceva de pomană și populimii care păstrează bonul asupra sa până la părăsirea unității de livrare a bunurilor sau de prestare a serviciilor. Altfel nu.

Așa că nu cer bon fiscal. Măcar atât. Ar fi ca și cum aș veghea la strângerea banilor pentru o Camorra cu lustru instituțional, o Camorra care poate da legi după cum o taie capul, fiindcă membrii ei își pot permite să nu le respecte. Vreau să trăiesc într-un stat de drept autentic, iar asta e deocamdată măruntă și leneșă mea contribuție. Sper să mai am și alte idei.

De ce este PNL în pierdere de viteză

Nicușor Dan ia măcar 10 procente în Capitală, Macovei cu M10 se duce spre 4-5%, MP-ul lui Băsescu obține vreo 7-8% în București, ALDE se ridică la 6-7%. Alte partide mici vor însuma la rândul lor măcar 4%, iar independenții vor fura și ei alte puncte bune. Adunați procentele. Ies cam 38-40. PSD ia 35, indiferent de candidatul cu care va defila. Total: 75. Cât mai rămâne din tortul mare? Vreo 25 de puncte, care se vor duce către liberali.

Cam asta e situația la alegerile locale pe București, dar exemplul de mai sus se va multiplica în întreaga țară, mai ales când vorbim despre reședințele de județ. PNL va fi mai avantajat în orașele mici și în rural, acolo unde societatea civilă nu e atât de emancipată, astfel că bătălia cu PSD va fi probabil pe

muchie. Cu cât localitatea e mai mare, cu atât lucrurile se complică. Nemulțumirea e mai mare, oamenii sunt mai exigenți, iar cei mai afectați sunt, culmea, liberalii. Nu va fi în acest an o competiție tradițională stânga-dreapta, de data asta bătăliile cele mai aspre le vom vedea între candidații de pe dreapta. În acest mod, PSD își va vedea nestingherit de treabă. Din acest motiv, nu este exclus ca PSD să câștige primăriile în orașe pe care azi nici nu visează să le câștige, tocmai din cauza fărâmițării voturilor pe dreapta.

De altfel, liberalii joacă prost alegerile din acest an. De fapt, PNL joacă fără vreo tactică încă din octombrie anul trecut, când s-a petrecut tragedia de la Colectiv. Am mai spus din acest colț de pagină: Publicul n-a avut nici o așteptare de la PSD, acolo lucrurile sunt tranșante (electoratul de stânga e puțin pretențios, factorii externi aproape nu contează), însă PNL era dator să mure, pentru că strada care a măturat guvernul Ponta are așteptări tot mai mari de la clasa politică. Iar cei care au ieșit în stradă în toamna anului trecut sunt

Vagonul cu vorbe

Florin Ghețu

votanții lui Iohannis și, implicit, ai PNL.

În locul unor decizii tranșante, PNL a aplicat politica struțului. N-a făcut schimbări radicale, a așteptat fără să mute, iar rezultatul se vede în sondajele de opinie: PNL a scăzut, deși PSD a pierdut guvernarea, iar Dragnea nu este un personaj din cale-afară de popular.

Două lucruri ar fi trebuit să facă liberalii:

1. Să schimbe din mers garnitura, să scoată figuri noi în față, chiar fără experiență politică, însă oameni onești, cu reputație în domeniile în care activează. Ce a făcut PNL-ul? La Primăria Capitalei l-a promovat pe Cristian Bușoi până aproape i-a enervat pe bucureșteni, deși soluția era din start una proastă. În cele din urmă, Bușoi a fost retras, iar în locul său a fost scos Ludovic Orban. Foarte probabil, Orban va

lua mai multe voturi decât Bușoi, se va vedea asta și în sondajele de opinie din săptămânile următoare, însă tot vor fi insuficiente pentru a câștiga Primăria Capitalei. Dacă nu se întâmplă vreo minune pentru liberali, PSD va câștiga pentru prima dată pe cont propriu Bucureștiul, deși în urmă cu jumătate de an astrele politice arătau că social-democrații n-au nici o șansă la cea mai importantă primărie din țară.

PNL nu înțelege că în marile orașe ar trebui să vină cu oameni noi, eventual din zona societății civile, care au ceva experiență în administrație. Înainte de a-l arunca pe Orban în cursă, liberalii ar fi trebuit să tatoneze zona drepte. Să vadă dacă nu cumva poate fi încheagată o platformă comună pentru Primărie.

2. PNL s-a trezit târziu cu votul în două tururi. Mult prea târziu, iar propunerea a părut caraghioasă.

Nu ești credibil când ceri acest lucru, după ce cu un an în urmă ai făcut blat cu PSD, închizând ochii la trecerea legii cu alegerea edililor într-un singur tur. Posibil ca la vremea aia, PNL să fi fost încrezător în forțele proprii, mai ales că sondajele plasau PNL detașat pe primul loc, iar dreapta nu dădea semne de fărâmițare.

Spre deosebire de liberali, PSD joacă abil în zona aliaților săi, ținându-i aproape și pe uneperiști, dar și pe cei de la ALDE, chiar dacă s-a bătut în cuie varianta listelor separate.

PNL ar fi trebuit să încerce, măcar în București, Iași, Constanța sau Craiova realizarea unui pact pe dreapta și găsirea unei formule comune.

Se putea merge pe susținerea unor candidați independenți în orașele cu pricina, însă cu liste separate la consilii. În acest fel, se rezolva și problema majorităților de după alegeri.

În loc să arate flexibilitate, PNL crede că va rade tot de unul singur. Liberalii vor vedea rezultatul propriei strategii în seara zilei de 5 iunie. Vor avea mari surprize!

Rockin' by myself

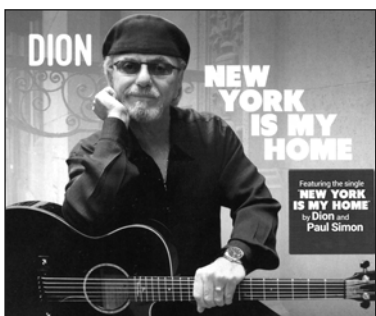
Dumitru Ungureanu

Supraviețuitorul newyorkez

Putine vedete rock au scăpat întregi din industria spectacolului, adulată de inconștienți și urâtă de cei arși. În general, publicul are impresia că-n domeniul respectiv e mereu petrecere, lucru parțial adevărat, dacă privești de la distanță și implicat în activități conexe. Auxiliarii trăiesc la maximum beneficiile meseriei, fără consum psihic, deoarece n-au tangență cu tensiunea creativă. Persoanele care capătă treptat statut de personaj, vedetă, star sau megastar, oameni și ei, își iubesc profesiunea cu o ură grea, vorba lui Cioran. Creația, pentru ei, devine o povară, mai ales dacă acceptă și intră în roata sistemului: piesă-disc-hit-turneu. Dat fiind că majoritatea „creatorilor“ de acest fel înteste succesul imediat de public, nu valoarea artistică perenă, presiunea vânzărilor apasă pe nervul inspirației, blocându-l. Alcoolul, amfetaminele, fumatul, sexul par soluții pentru deblocare. Excesele urmează încercării de probă, ce dă rezultat într-o primă fază, apoi dependența se instalează ca o armată de ocupație într-un teritoriu lăsat de izbeliște. Scenariul e valabil și-n rock, și-n cinematografie, și-n aria literaturii de consum, făcute după rețetă, în regim „creativ“.

Dion DiMucci s-a născut în 1939, în Bronx, acel cartier newyorkez pe care o lungă serie de produse distractive l-a făcut celebru. Talent ieșit din comun n-a fost, ca să ocupe prim-planul, dar a avut, și are, o vână artistică suficient de puternică încât să-i asigure, iată, un loc onorabil în pleiada rockerilor multivalenți. Afirmat în anii 1950, mai întâi ca solist vocal și chitarist al trupei Belmonts, Dion s-a pliat perfect genului numit *doo-wop*, muzicalitatea innăscută, prezența agreabilă și vivacitatea naturală propulsându-l în postură

de idol al tinerilor, unul dintre cei mulți care se întreceau pentru coroana supremă (câștigată în cele din urmă de Elvis Presley). Beneficiar al susținerii gălăgioase patetice din partea publicului american de origine italiană (cărui îi oferea cântece precum „Donna The Prima Donna“), Dion n-a rezistat cererii și a clacat, ca mulți simbriași ai succesului. Fetele, drogurile, petrecerile l-au rostogolit de pe esplanada succesului în pubela defunctelor fasoane, unde s-ar fi pierdut definitiv, dacă i-ar fi lipsit forța de regenerare și substanța nutritivă. După deceniul de zvăpăială *rockabilly*, au urmat anii de *wrestling* cu dependența nocivă. A câștigat, a revenit pe scene, a editat alte discuri, abordând genul folk-blues, la modă în primii ani 1970, dar succesul era departe, în urmă. Iar Dion chiar nu mai căuta succesul, știind cu ce vine la pachet.

Anii 1980-2000 au fost și pentru Dion, ca pentru mulți dintre cântăreții „istorici“ ai deceniilor precedente, confuzi. Pe de-o parte, noile generații aveau alte repere, nu doar idoli repede trecători. Pe de altă parte, oamenii care cunoșteau adevărata ierarhie a valorilor, precum Lou Reed, Phil Spector sau Dave Edmunds, îl apreciau pe Dion suficient ca să-l sprijine la înregistrări, deși acestea nu aduceau bani. Abia după anul 2000, scăpat de orice grijă, Dion a putut să se dedice muzicii cântate pentru plăcerea proprie. Și cum afinitățile sale cu bluesul nu erau de conjunctură, mai toate discurile scoase în mileniul nou ies parcă dintr-o inimă plină ce reclamă dreptul să vorbească liber. Iar libertatea se simte... din plin!

Bronx in Blue (2005), *Son of Skip James* (2007), *Tank Full of Blues* (2012) și recentul *New York Is My Home* (2016, Instant Records) reconfigurează nu cariera, ci personalitatea unui artist care, prin compozițiile sale și ale altora, își exprimă bucuria de-a trăi și pasiunea de-a cânta. De la bluesul acustic, tip Delta, la cel electric, tip Chicago, Dion ne arată fața proaspătă și veșnic tânără a unei muzici fără vârstă și fără frontiere. Mulțumițiile noastre nu vor fi niciodată de prisos!

IN MEMORIAM

Raluca Știrbăț: „Pascal Bentoiu, așa cum l-am cunoscut“

Într-o lume românească în care delincvenții „de rang“ pretind că scriu tratate științifice în pușcărie, nu poți să nu iubești un om care își începea o cartecapodoperă scriind cu modestie: „Întrucât nu sunt muzicolog, și deci nu am nici posibilitatea și nici dorința de a urmări și oferi cititorului adevăruri obiective, îmi propun să fac ceea ce mai degrabă îmi stă în putere: ...un fel de jurnal de călătorie în cuprinsul creației enesciene“. Mi-ar fi plăcut să-l cunosc direct pe Pascal Bentoiu, plecat în alte lumi de o săptămână. Nu l-am cunoscut decât din portretul din *Timpul ce ni s-a dat* al soției sale, Annie Bentoiu, din sufletul pus de Sofia Cosma în concertul său de pian, din partiturile enesciene pe care le-a întregit cu atâta har și dragoste. Așa că prefer să mă retrag în vârful picioarelor și să-i las pagina albă unei prietene care l-a cunoscut cu adevărat. Mărturia și omagiul pianistei Raluca Știrbăț:

Annie și Pascal Bentoiu păstrează pentru mine ceva din perechea primordială, ființe hărăzite una alteia și privilegiate să se întâlnească pentru a-și împlini menirile alături.

Deși așteptam această clipă sumbră, golul instalat la plecarea unui spirit de o atare efervescență și (folosind un termen german care cred că i-ar fi plăcut Maestrului) *Größe* este imens și ireparabil. Mi-e greu să scriu și mă simt prea mărunț pentru a-l cuprinde. Așa că nu voi vorbi aici despre compozitorul Pascal Bentoiu și creația sa covârșitoare, nici despre gânditorul, vizionarul, muzicologul-exeget, esteticianul, filosoful și miile de pagini publicate. Voi creiona doar ce a însemnat pentru mine întâlnirea privilegiată cu unul dintre cei mai mari oameni pe care mi-a fost dat să-i cunosc. Probabil cel mai mare.

Există ființe care – prin simpla lor apariție, fără un cuvânt –

Scrisoare pentru melomani

„Muzica nu trebuie înțeleasă, ea trebuie ascultată“ (Hermann Scherchen)

Victor Eskenasy

posedă harul de a umple o încăpere sau o sală, indiferent de proporțiile acesteia. Acești oameni te marchează definitiv, „ca urma unui cuțit în carne“ – pentru a-l parafraza pe Ivry Gitlis vorbind despre Enescu.

Prima noastră întâlnire a stat – ca de altfel tot ceea ce a urmat – sub semnul muzicii și al simplității. Cu câțiva ani în urmă, pe când realizasem primele mele înregistrări enesciene și începusem să mă dedic și cercetării muzicologice, l-am contactat telefonic, cerându-i o întrevvedere. Simțindu-mi timiditatea în glas, a ținut să o alunge glumind, cavalereste, cu un compliment neașteptat: „Sigur, domnișoară, abia aștept să o cunosc pe cea care, pe la 13-14 ani, îl ridica pe amicul meu Radu Paladi de pe scaunul meu *Mephisto-Waltz*“. La București, m-a primit cu o colegialitate care m-a uimit și dezarmat.

Prima noțiune pe care o asociez cu Pascal Bentoiu este verticalitatea: morală și fizică. Morală, pentru că emana o incompatibilitate organică față de compromis și o toleranță zero pentru orice tindea către pospăială ori derizoriu. Modestia sa exemplară – aș numi-o „enesciană“ – nu avea nimic în comun cu „umilinta“, pentru că-și trăgea seva din autenticitate și conștiința propriei valori, dublate de perfecționism și o rar întâlnită onestitate față de sine însuși.

Și verticalitate fizică, pentru că s-a încăpățânat să rămână „în picioare“ chiar și atunci când boala îi șubrezișe nemilos corpul și să-mi servească el însuși ceșcuța de cafea. La plecare, nu se lăsa până nu-mi strecura în geantă câteva bomboane (pe care nu reușeam niciodată să le mănânc în prezența sa), „ca să le am mai târziu“.

Umorul său (adesea negru) era inegalabil și „lovea“ când te așteptai mai puțin, iar (auto)ironia biciuia fără drept de apel. În mijlocul celor mai profunde discuții sau audiții muzicale (cât de fericit era când am ascultat împreună *Isis*, poem simfonic definitivat de el după schițele lui Enescu!),

putea fi năstrușnic și hâtru deopotrivă – doi termeni dragi lui (și foarte... intraductibili), cu care boteza unele pagini enesciene.

Spiritul său enciclopedic, mereu proaspăt, revela ferestre nebănuite ale *Weltanschauung*-ului, iar poliglotul din el se revârșea firesc, recitând din memorie, ușor nostalgic, versuri în germană. Să mai spun că, pentru memoria sa înspăimântătoare, ajungea doar: „Știți, Maestre, ultima notă a partidei vocale din *Présent de couleur blanche* este totuși...“ „La diez?“, adăuga el precipitat, fără să apuc a-mi termina fraza. Și asta la ultima noastră întâlnire, în decembrie...

Știu că a avut parte, în ultimele luni, de câteva mari bucurii: volumul în limba germană *Pascal Bentoiu* (apărut la Oldenburg sub îngrijirea Violetei Dinescu și a lui Michael Heinemann), programarea *Simfoniei a 5-a* de Enescu (definitivată tot de el) la Berlin, în aprilie 2016, sau traducerea germană a lucrării capitale *Capodopere enesciene* (la Frank & Timme, Berlin 2015). S-a bucurat ca un copil să descopere și inedita *Sonată Torso* pentru pian de Enescu (imprimată de mine pe disc), pe care a descris-o complet și definitiv în două vorbe, cum doar el o putea face: „Genial de destabilizantă“...

Odhniți-vă în pace, Maestre! Iar de acolo, de sus, când veți lămurii cu Enescu simfoniile neterminate și vă veți întrece cu el în calambururi, aruncați o privire și către noi, cei rămași mult mai săraci fără Dumneavoastră.

Foto: prin bunăvoința Ioanei Bentoiu

Cât de greu se găsește un job

În urmă cu câțiva ani, pe vremea când, din cauze de austeritate bugetară, în teatre se putea aduce un nou angajat doar dacă plecau, indiferent cum, alți șapte!, una dintre studentele mele de la Actorie se plângea „cât de greu se găsește un job“.

Avea perfectă dreptate, iar conștientizarea și imprezibilitatea pieței artistice din România au menținut starea aceasta de fapt, chiar dacă sectorul independent a încercat să absoarbă temporar și cât de mult poate, căci nu o duce prea bine nici el, supraoferta de posesori de diplome cu specializări artistice. Cum vremurile nu sunt propice artelor, cam asta e situația peste tot în lume, iar opinii de genul „Ar trebui mărite schemele în instituțiile de stat în așa fel încât toată lumea să aibă loc de muncă“ ori „Să nu școlarizăm decât atâta cât se poate absorbi“ aparțin unui ieri istoric, vetust, care creditează dirijismul excesiv. Ar fi caraghios să se revină la situații în care cei convinși că doar arta li se potrivește ca meserie să dea admitere cinci, șapte, zece ani la rând până să intre la facultate. Sau ca în China, unde la Universitatea Shandong, pentru cele 30 de locuri de la Arte și Design au concurat 7.000 de candidați!

Revenind la studenta mea, am avut ocazia să o urmăresc dăunăzi la un concurs pentru un post categoria I, într-un teatru de stat, unde se mai înscriaseră alți șapte pretendenți. Acum se poate angaja „unu la unu“, adică în momentul în care s-a eliberat un loc, el poate fi ocupat prin concurs public. Și chiar dacă predau „teoretice“, încerc tot timpul să păstrez contactul cu realitatea lumii. Obişnuiesc ca prin anul al III-lea să sacrific o oră de teorie pentru a-i prepara, cât de cât, pe viitorii absolvenți pentru probele pe care vor trebui să le treacă în parcursul complicat pentru a prinde un rol, pentru a fi parte a unui proiect. Studenta despre care relatez a

Datul în spectacol

Oltița Cîntec

lipsit cu siguranță de la discuția aceea sau n-o fi fost atentă, întrucât prestația ei de la concursul pe care voia să-l câștige a fost lamentabilă.

Când optezi pentru o carieră artistică, știi că vei avea o profesiune maxim concurențială, foarte probabil, liberală, iar ca să rămâi în atenție, trebuie să fii mereu în cea mai bună formă. Forma se construiește, se întreține, se îmbunătățește prin exercițiu continuu, iar orice te diferențiază de ceilalți candidați este un plus în favoarea ta. Inclusiv, să zicem, jonglatul cu bile, mersul pe catalige, fluieratul artistic, cum l-am auzit odată pe Mihai Măniuțiu spunând la un casting.

Până la venirea comisiei, unii dintre candidați stăteau relaxați la cafea, țigară și povești. Nu tu încălzirea vocii, nu tu exerciții de stretching, nu tu îmbrăcatul costumului de personaj ori a ținutei negre, neutre, de repetiție. Direct din stradă, în scenă! Înapoi la fosta mea studentă, a cărei prezentare merită relatată, poate le folosește altora despre cum să nu procedeze: comisia îi cere un monolog comic; ea n-are decât unul dramatic; i se acceptă acela, îl susține modest; pentru a fi totuși la subiect, i se cere să-l joace în cheie comică; jale și-ntristare. Comisia vrea să-i audă calitățile vocale; „Nu am decât un cântec popular!“; îl cântă așa și-așa, evident nu se pregătise pentru această cerință; poate la un instrument?!; nedumerire totală. Improvizatie pe o temă dată: „Modelează un spațiu imaginar din mimică, atitudine și mișcare“; vor fi fost de vină emoțiile, dar candidata a însăilat ceva imposibil de ghicit, pripit, fără logică internă, continuând să se scuze „că dacă“, „parcă“, „nu știam“ etc. Mă gândesc serios ca de-acum înainte, la cursul meu de introducere în viața profesională reală, să facem și simulări.

Principala problemă a majorității actorilor/absolvenților noștri e dicția, iar originea ei se află în școală. Sistemul Bologna a

comprimat atât de mult perioada de studii încât anii de facultate înseamnă un galop studenți-profesori la finalul căruia fiecare iese cum poate, unii pregătiți, alții oboșiți. Orarul studenților la Actorie le ocupă acestora toată ziua, nu le îngăduie acumularea prin sedimentare, ci doar îngurgitare. Numărul de ore de dicție e insuficient, nu există o literatură de specialitate prea amplă și nici prea mulți experți. Studiul individual și exersarea sunt încă dezerdate. De aceea, când ne aflăm în sala de spectacol, uneori musai ciulim urechile pentru a auzi ce se spune.

Ca aspirant la un rol ori la un contract indiferent de forma lui, în orice moment, trebuie să deții un portofoliu cu care să impresionezi o comisie, un regizor. Câteva sfaturi utile: repertoriul de concurs să fie mai bogat decât acela solicitat prin anunțul public; pregătește fragmente cât mai diverse, în proză, versuri, diverse registre; evidențiază ceea ce te avantajează; lasă la sfârșit momentul forte și cere comisiei îngăduința să arăți și acel lucru; nu te întinde la taclale cu evaluatorii, răspunde la întrebări cât mai adecvat; vino mai devreme cu măcar o jumătate de oră, pentru a te acomoda cu spațiul, a-ți face încălzirea fizică, vocală și a te concentra; obligatoriu, în costum de scenă sau de personaj. Cu o mină pozitivă, nu tupeistă, nici servilă. Cu răspunsuri gândite. CV-ul să nu depășească 2-3 pagini, cu sublinierea aspectelor care au mai mare legătură cu postul pentru care aplici.

Și, vă rog, faceți-vă adrese de e-mail profesionale, cu numele vostru, lăsați-le deoparte pe acelea cu nickname-urile din adolescență, gen fifi92@yahoo.com, fluturașul albastru ori vevertazburdalu@yahoo.com. Acestea sunt semne de imaturitate, și deși în arte ludicul e important, seriozitatea profesională e mai bine cotată.

Pinacoteca din Petrila

Ion Barbu

Sala Radio
Vineri, 11 martie 2016, ora 19.00

Orchestra Națională Radio

Radio România

Orchestrale și Corurile Radio România

Dirijor: **DAVID CRESCENZI**

Solistă: **DANA BORȘAN** – pian

R. Schumann: Concertul în la minor pentru pian și orchestră, op. 54
G. Rossini: *Stabat Mater*

Soliști: **SILVIA SORINA MUNTEANU** - soprană
ANTONELA BARNAT - mezzosoprană
ADRIAN DUMITRU - tenor
CRISTIAN HODREA - bariton

CORUL ACADEMIC RADIO Dirijor: **CIPRIAN ȚUȚU**

parteneri media

parteneri

Biletele se pot achiziționa prin rețeaua www.eventim.ro sau de la casa de bilete din strada Gral Berthelot 60-64 telefon 021 314 14 28, 021 314 68 00.

eventim

Personajele feminine îndrăgostite și cititorii lor

Între „luna iubirii“ și „luna femeii“, „Suplimentul de cultură“ vă oferă spre lectură un dosar la granița celor două luni, împăcând, cumva, ambele tabere. Astfel, am provocat o seamă de autori români să ne spună care sunt personajele lor feminine favorite îndrăgostite din cărți și să își motiveze alegerile. Invitația a fost luată foarte în serios, iar răspunsurile lor sunt, firește, variate: unii pun accentul pe un singur personaj feminin îndrăgostit, alții plonjează în enumerări; unii au ales personaje din cărți clasice, alții din literatura contemporană; unii au apreciat femeile imaginate în cărți în funcție de tipul de iubire pe care o manifestă, alții s-au concentrat asupra propriilor impresii și senzații cu care au rămas după lectură. Vă asigurăm că răspunsurile celor 14 autori – Linda Maria Baros, Emil Brumar, Sorin Despot, Cosmin Manolache, Cela Varlam, Ana Donțu, T.S. Khasis, Ioana Geacă, Dan C. Mihăilescu, Ana Pușcașu, Silvia Marinescu, V. Leac, Veronica D. Niculescu, Răzvan Pricop – vă vor activa pofta de lectură.

Dosar realizat de Eli Bădică

Femeia-obiect sexual, femeia-animal domestic

Linda Maria Baros

Un singur personaj feminin care se înscrie în această categorie mi se pare oarecum aparte. Protagonista romanului *Truismes*, de Marie Darrieussecq (POL, Paris, 1996). O metamorfă, când femeie, când scroafă, proaspăt scăpată din vortexul prostituției, care se îndrăgostește de un licantrop zis Yvan, când Big Bad Wolf, când Făt-Frumos. În două cuvinte. Război; dictatură. Ea se îndrăgostește nebunește de el văzându-l, în bătaia lunii, lingându-și babinele după ce a decapitat un trecător pe cheiurile Senei. Se leagă astfel o extraordinară poveste de dragoste, plină de pasiune, plimbări în doi – ea sub formă de porcușor în lesă – și *pizza parties* (într-un elan de dragoste profilactică, ea comandă frecvent Quattro Stagioni acasă pentru ca Yvan s-o cruțe, concentrându-și apetitul asupra băieților care livrează pizza). Și tragedia de rigoare: vine protecția animalelor și, încercând s-o apere, el moare, iar ea ajunge la zoo.

Dincolo de deferlanta de sânge, se profilează un

personaj feminin într-un totu electrizant. Stratiform. Pe de o parte, pentru că remotivează fulgerător toate miturile metamorfice cu profil porcine sau nu, de la cântul al X-lea al *Odiseei*, trecând prin *Hysteria* Afroditei diabolizată de creștinism, continuând cu *Metamorfoza* lui Kafka și cu alte cărți, vreo zece, sfârșind cu mutații din romanele sociale SF. Tot așa cum actualizează sarcastic o serie de tipuri extrase din basme (*the animal-husband & co.*), apologuri (de exemplu, *Ferma animalelor*) sau arte vizuale (*Pornokrates* etc.). Pe de altă parte, pentru că *la truie*/scroafa exhibează toate *truismele*/locurile comune asociate alterității feminine monstruoase. Paletă largă: femeia-obiect sexual, femeia-halcă de carne, femeia-animal domestic etc. Fondându-se pe dualismul mitic al personajului, le exhibează ca să le combată: de la hipersexualizare și supunere se trece la o sexualitate debordantă asumată. Și, ca atare, metamorfoza degradantă este revalorizată. Un personaj stratiform, cum spuneam. Dar mai ales vectorial, dată fiind mișcarea sa giratorie în jurul propriei axe. De la factorul de compresie la resetare.

Mă fascinează...

Emil Brumar

Sincer să fiu, nu prea știu cum să răspund, decât prin generalități. Îmi plac personajele feminine din Mateiu I. Caragiale și cele din piesele și schițele lui taică-su: cuconetul acela răsfățat și exacerbant în amantlăcuri pătimase, parșive, violente și, oh, ah, uuuu, nevinovat-dulcege, kitsch-destrăbălățite... Și personajele feminine din Hortensia Papadat-Bengescu, unele destul de perverse-n icnete lirice și fioruri interzise delicios de detracate adorând cravașările brutale prin grajduri. Mă fascinează și îmbrăcămintea lor complicată, pălăriile lor pline de grădini de zarzavaturi și flori uriașe, corsetele lor sugrumante, vâdindu-ne niște posterioare fabuloase, delirante, rezistente la orice tratament, în evidență... Vă dați seama ce laborioasă și excitantă era o scoatere la iveală, dintr-atâtea lenjerii truculente, a trupului lor opulent, lasciv, cu sâni mici și șolduri tunate, cu crestele iliece căptușite îmbietor, puse pe treabă, pe cernut ca prin sită, pricepute, netrebnice, ațățătoare, valpurgice? Ele îmbinau oftatul din toată inima, infinit albastră, cu cele mai lubrice și nedepilate dorinți... în cele mai neașteptate locuri și-n cele mai incomode și fanteziste posturi... Ce importanță avea amănuntul că citeau sau nu? Erau veșnic puse pe amor carnal, ca nimfele (aceste fițe, aceste bunăciuni antice!) capturate de prin izvoare de Jupiter, când tocmai își făceau toaleta intimă în plin peisaj pastoral, mai și transformate zoofilic în vaci (vezi dosarul juncanei IO, fostă nimfă șarmantă) cu ciobăneii ascunși prin tufișuri, să le admire bogăția feselor, retrocedate uneori și lor! Căci, în fond, ale lor erau, ale pământenilor cântând în direct, strofocându-se cu foc și pălălaie laică, fatală, pe plaiuri, răgând de dor în buciume, nu? Sper să fi livrat la domiciliu, totuși, un răspuns valabil ca o pizza gustoasă + sos picant, firească de avut oricând la purtător și de halit în pauza dintre ore. Datul de-a dura bate lectura!

Cine ar vrea să moară fără măcar o cicatrice?

Sorin Despot

Azi e una dintre zilele când soarele răsare numai ca să te umilească. Nu ai dormit un minut de săptămâni bune, dar insomniacii nu sunt vreodată complet treji. Totul este o copie a unei copii a unei copii a unei copii.

Devine dureros de evident că te afli în proprietatea proprietăților tale, de la zornăitul cheilor în

geantă, până la bibliotecă și la ecranul fără zgârieturi din buznar. Viața ta este prea... completă, poate va trebui să distrugi totul ca să faci un pas cât de mic înainte.

Dacă te poți trezi într-un alt loc, la o altă oră, ai putea să te trezești o altă persoană?

Ești castorul de clădire din *Fight Club* – îți vom spune Chuck – și mergi la grupurile de sprijin ale muribunzilor. Când oamenii

cred că urmează să mori ascultă pe bune, nu doar și-așteaptă rândul să vorbească, iar tu numai așa reușești să dormi, după o partidă zdravănă de plâns în brațele unui străin.

Bebelușii nu dorm atât de bine.

Apoi la întâlniri apare Marla, fumătoarea furibundă, Marla Singer, marea turistă. Marla nu are cancer, nu urmează să moară. Minciuna ei reflectă minciuna ta,

iar tu nu poți plânge când altul se preface prin preajmă. Nu poți plânge, deci nu poți dormi. Nu poți dormi, redevii un zombi.

Marla întrevide tot mai multe secvențe ale nebuniei tale. Ca într-un vitraliu din sticle de vodcă, nebunia ei se reflectă în nebunia ta, însă tragedia ta pătrunde dificil în tragedia ei. Dansați unul cu celălalt și, totodată, cu dezastrul.

Într-un final, vă veți îmbrățișa

corupția bolnavă, purulentă, nu înainte ca tu să te debarasezi de tine însuși pentru a o putea atinge, nu înainte să faci săpun din grăsimea de pe fundul maică-sii, nu înainte să pornești o revoluție planetară.

Marla, animalul tău totemic. Fără Marla ai fi rămas o dronă corporatistă stricată.

Dragostea Marlei e irezistibilă, fiindcă este dragoste așa cum nu știai că există. E dragostea care lasă cicatrice. Cine ar vrea să moară fără măcar o cicatrice? Marla Singer și dragostea ei conționează așază semnul exclamării la capătul inevitabilei tale concluzii:

Poate că răspunsul nu este dezvoltarea personală, ci autodistrugerea!

Înșir' te mărgărite

Cosmin Manolache

Mercédès (*Contele de Monte Cristo*, Alexandre Dumas). Marguerite Gautier (*Dama cu camelii*, Alexandre Dumas - fiul). Adelaida – Ada (*Ada și ardoarea*, Vladimir Nabokov). Albă-ca-Zăpada (Donald Barthelme). Holly Golightly (*Mic dejun la Tiffany*, Truman Capote). Emma Bovary (*Kugelmass Episode*, Woody Allen). Mara (*Sexus*, Henry Miller). Cred că mai sunt câteva... Cred că în toate am găsit o anumită frecvență feminină care m-a făcut mai receptiv decât în alte cazuri. Poate și datorită unor momente de ruptură în biografiile lor? Punctele de fugă urmând celor de intensitate? O intensitate erotică, în

orice caz Habar n-am, n-aș putea să-mi dau un diagnostic. Un psiho-critic literar m-ar putea lămuri cum stau cu fanteziile. În orice caz, mi-ar fi plăcut să le fi avut colege de clasă. Pe toate cele înșirate. Măcar în liceu. Înșir' te mărgărite. Poate am și avut câteva exemplare asemănătoare prin preajmă și nu mi-am dat seama. Da, cred că am avut, dar n-am avut suficient curaj. Dar stăteam bine cu admirația. Le recunoșteam, le puneam în categorii, știam cam tot ce trebuia să fac. Eram un bun teoretician. Și totuși, am căzut în literatură. Dacă stau bine să mă gândesc, cred că mai am o serie de 7: Navamalika, Isit, Hamma, Servilla, Maria, Yvonne și Ileana – *Adam și Eva*, Rebreanu.

Semnul din carte al femeii

Cela Varlam

Întâia mea bucurie în ceea ce privește povestea unei cărți este drumul pe care-l fac împreună cu o lume de necunoscuți, umăr la umăr, gând la gând, atingându-ne în luciditate și emoție, fără să o știm. Este un drum al cuceririi sufletelor și al alcătuirilor lumești, despre care nu vorbim prea mult. Alături de câți alții, am citit de curând o carte numită de autor „roman neistoric“, cu toate că povestea lui este despre timp și legendă, împinse de dragoste spre veșnicie. Arseni și Ustina, din romanul *Laur* al lui Evgheni Vodolazkin, formează un cuplu care cutremură capacitatea noastră de a prelucra adevărurile iubirii. Ustina moare la nașterea pruncului lor, iar Arseni, transformat într-un vizionar ce învăluie timpul, îi rămâne credincios, dedicându-se, ca vraci, salvării unei omeniri muribunde. Din lumea de dincolo, forța Ustinei face din propriul ei personaj femeia îndrăgostită la modul absolut, care dă putere supraomenească bărbatului, bântuind spiritul cititorului cu aripa tinereții ei nesfârșite.

Poate că mi-ar fi făcut plăcere să vorbim despre iubirea Hannei Arendt sau despre Anaïs Nin ori despre Zelda Fitzgerald. Poate că romanul *Confidentul* al lui Hélène Grémillon sau *Cele șapte vieți ale lui Felix K.* al lui Jan Koneffke ne-ar fi dat la fel de multă bucurie.

Dar s-a întâmplat să se fi scurs câteva seri la rând de când mă gândesc ca la un personaj de carte la Sophie Dahl, femeia artei culinare, *fashion* model, scriitoare, fiica și nepoata unor celebrități artistice, care pare să fie iremediabil îndrăgostită de bărbatul generic, pe care-l găsește fie în pagini de carte citite public în timp ce-și degustă operele din bucătărie, fie – poate – pe platonul unde se filmează sau în locuința unde o așteaptă soțul ei. Zămbetul dulce-provocator, ființa blondă învățată cu frumosul, mâinile care amestecă, taie, adaugă și schimbă temperaturi vorbesc neîncetat despre îndrăgostita eternă, despre varianta iubirilor de tip Matrioșka – femei în femei. Sophie Dahl aduce aminte despre toate senzualitățile femeilor din literatură, despre Marguerite Yourcenar și Marguerite Duras, despre surorile Brontë cu ale lor romane, despre Jane Austen, ba chiar și despre Emma Bovary; să-i fi retrăit împreună cu ea pe Abélard și Héloïse sau să o fi însoțit pe Ofelia lui Hamlet. Orice s-ar fi putut. Dar Sophie, o sumă a feminităților diverse, ne plimbă viguros între prezent și viitor. Petalele de floare tratate ca ingredient, uleiurile, mierea și anasonul, sarea și piperul, culori, oftat senzual, mirosuri imaginate, gust atacat și surprins, apoi absintul rățâcit prin amintirile ei fac din această femeie un personaj de carte încă nescris.

O lume în care pe cer sunt două luni

Ana Donțu

Aomame, din romanul *1Q84*, de Haruki Murakami, pentru că e o *killer*-iță profesionistă și moartea din mâinile ei este subită, fără sânge și spasme; victima nu realizează ce se întâmplă și nici un medic legist nu poate depista adevăratul motiv al morții. Pentru că e o tânără rafinată și solitară, care merge din când în când în localuri scumpe și vânează câte un bărbat pentru o noapte (il alege după forma capului – asta i se pare sexy). Dar este iremediabil îndrăgostită de un tip căruia i-a pierdut urma și pe care nu l-a mai văzut de 20 de ani: pe când erau doar niște copii și l-a

strâns de mână câteva secunde într-o clasă pustie, momentul acesta fiind suficient de intens cât să le răsucescă arcul pentru o viață întreagă. Pentru că e o dragoste imposibilă, la care nu renunță. Șansa de a-l revedea în lumea aceasta este nulă și ea va căuta o altă lume în care întâlnirea lor să nu fie condamnată, o lume în care pe cer sunt două luni.

Ramona, din romanul Anei Maria Sandu, *Omoară-mă* – un personaj neobișnuit, o tânără căreia îi lipsește experiența de viață, dar care știe să asculte și asta o face un recipient perfect pentru o minte vampirică. Îmi place pentru că este o dragoste apărută din ficțiune, puterea magică a căreia e capabilă

să substituie realitatea. Ramona nu are nevoie de prezența fizică a lui Geo; după moartea acestuia, el este la fel de real, tocmai pentru că ea trăiește într-o lume mentală mult mai puternică decât realitatea.

Joana, personajul lui Clarice Lispector, din romanul *Aproape de inima vijelioasă a lumii*, pentru că e o viperă lucidă cu o sensibilitate covârșitoare, despre care nu știi dacă disprețuiește și posedă sau e felul ei de a iubi. Îmi vine în minte scena cu o după-amiază topită în gesturi leneșe, somnoroase, când el își sprijină capul de umărul ei și o roagă să îi spună aceeași poveste sau să inventeze cuvinte noi – asta nu poate fi decât dragoste.

Mica sirenă, din basmul lui Hans Christian Andersen, personajul feminin care mi-a marcat copilăria plină până atunci de povești cu Ilene Cosânzene așteptând în turn să fie salvate.

Acest basm tragic și plin de sacrificii mi-a influențat felul de a percepe ulterior dragostea, care, dacă e trăită așa cum trebuie, te transformă până la sublim. Abia spre maturitate am înțeles că iubirea cuprinde toate aspectele naturii umane, inclusiv latura tenebroasă și egoistă; într-un fel sau altul, și acum cred că dragostea e despre cât ești în stare să dăruiești, fără să-ți cumperi prin aceasta dreptul de a poseda.

Tot mai palidă, tot mai paranoică...

T.S. Khasis

nebună și sofisticată, ofelia e singurul personaj care se poate măsura cu hamlet (ar mai fi fantoma paternă, dar nu se pune), singura femeie care nu face nici un efort să-l înmoaie pe prințisor. în timp ce hamlet se preface că o ia razna, la ofelia e pe bune, deși m-am întrebat deseori dacă nu a existat o înțelegere secretă între cei doi, un fel de ca-cealma, căci amândoi par să delireze concomitent cu aceeași intensitate graduală prin sălile friguroase ale bătrânului will. să ne aducem aminte de acea scrisoare a prințisorului către aleasa inimii sale, scrisoare abil plasată sub ochiul necruțător al viitorului socru. o mutare inteligentă, este? nu tu scene de gelozie, nu conflicte isterice, o ceartă mai de doamne-ajută, ceva încărcat de pasiune și zgomotul tigăilor izbîndu-se de pereți (pardon, ziduri). nimic din toate astea. și atunci? nu m-ar mira să aflu că întâlnirile amoroase ale acestui bizar cuplu să fi fost atât de bine organizate încât nici o bănuială n-a tulburat schema vreme de sute de ani, atât de bine au *jucat*. sunt convins că într-o bună zi se va descoperi într-o ladă de zestre din lemn dur corespondența scandalosă și lucidă dintre hamlet și ofelia, așa cum sunt convins că toate actrițele care au trecut prin acest rol au fost chiar demente. în sfârșit, poate-s eu mai suspicios...

după ce ascultă aiurelile politicoase ale fratelui său, laertius, și ale respectabilului său părinte, polonius, ofeliei îi vine să-și ia lumea-n cap, dar n-o face pentru că e îndrăgostită lulea și, pe bune, unde să pleci când e mult mai distractiv să te joci de-a v-ați ascunselea prin ditamai castelul și să răspân-dești texte trăsnete („se zice că bufnița a fost odată fată de brutar“, „aș fi dorit să-ți dau și câteva viorele, dar toate s-au veștejit când a murit tata: se zice că a murit de moarte bună...“ – *wtf?*, e ceva miștocăresc aici...)? tot mai palidă, tot mai paranoică, ofelia se plimbă nestingherită pe nesfârșite coridoare și se transformă încetișor într-un vis cu nuferi și pace. la un moment dat, cred că a înnebunit de-a binelea (n-am habar ce halucinogene se consumau pe vremea aceea).

față de celelalte personaje, inclusiv fardosul de hamlet, ofelia are mister. bătrânul și bunul will a cam neglijat-o. merita mai multe scene. aparițiile ei sunt electrizante, o-ntreagă lume de refulate porniri și-o floră contorsionată o urmează precum trena blănoasă a reginei mării britanii.

stăpănită de-un blând extaz, frumoasă de pică, cu ofelia mă imaginez într-un loc însorit, rulând una după alta, în căutarea emoticoanelor din nori.

Toate fetele sunt misterioase înainte de a deveni femei

Ioana Geacăr

Uit repede cărțile citite, chiar și pe acelea despre care am scris (sunt cititorul pe care Mircea Eliade îl considera perfect, adică mă simt bine în carte), dar îmi rămân totuși în memorie personaje, uneori, sau o anumită atmosferă, un gust al scriiturii, un rafinament stilistic sau absența lui. Am câteva personaje feminine favorite.

Sașa Comăneșteanu (*Viața la țară*, Duiliu Zamfirescu), pentru blândețea, bunătatea, puterea de dăruire, caracterul ei frumos, răbdarea întru iubire, o iubire cultivată și îmbogățită în timp. Pentru că e o cumînțenie, un ideal feminin al iubirii casnice, tihnite.

Otilia (*Enigma Otiliei*, George Călinescu), nu aceea îndrăgostită, Otilia ca simbol al enigmaticeii feminității, încă nedăruite, Otilia înconjurată de acel nimb al castității și pudorii, acel nimb

care ascunde și mai mult. Toate fetele sunt misterioase înainte de a deveni femei, toate femeile sunt misterioase, înainte de a deveni altcineva, îndrăgostirea contaminează, schimbă pe eu în tu, pervertește.

Clavdia Chauchat (*Muntele vrăjit*, Thomas Mann), nu pentru felul tumultuos în care este iubită de Hans Castorp, nu pentru arta seducției, ci pentru momentul acela regal, când ea intră pe ușă cu zgomot în sala de mese, mereu ultima, și capetele se întorc după această apariție poetică, fermecătoare, ca sclipătul pe un fruct copt.

Emma Bovary (*Madame Bovary*, Gustave Flaubert) și Anna Karenina (*Anna Karenina*, Lev Tolstoi), pentru intensitatea cu care iubesc, pentru dorința împlinirii prin iubire, trecând peste limite morale, căutând iubirea care să le salveze din plictisul și banalul cotidian, pentru că iubirea e cea mai importantă. Anna

Karenina, cea „misterioasă, încântătoare, plină de dragoste, căutând și dăruind fericirea“, așa cum o vedea Vronski, nu crudă și răzbunătoare, cum devenise în final.

Scarlett O'Hara (*Pe aripile vântului*, Margaret Mitchell), pentru că e atât de puternică, de pasională, și are o tactică atât de salvatoare a amănării în momentele de cumpănă („O să mă gândesc mâine“).

Doamna T (*Patul lui Procust*, Camil Petrescu), pentru că e tipul femeii inteligente. Din perspectiva ei, Scarlett O'Hara pare o găsculiță.

Sofia Kovalevski (*Prea multă fericire*, Alice Munro), pentru că iubește stăruitor, pur și simplu omenește, și pe Maksim și matematica, pentru că nu știe dacă se îndreaptă spre fericire sau nefericire.

Pentru că după moartea ei, „un crater de pe lună a primit numele Sofiei“.

Lisbeth Salander din Millenium-ul lui Stieg Larsson...

Dan C. Mihăilescu

Ciudat: dacă-n studenție aș fi fost întrebat așa ceva, nu cred că aș fi ezitat și aș fi înșirat dintr-o suflare Sașa Comăneșteanu, Maitreyi, Mara, Natașa Rostova, Ofelia, Cordelia, Olga Medelenilor, Anna Karenina, Cosette din *Mizerabilii*, Lizuca „lui“ Patrocle, Fefelega, mama lui Nică-a-lui Ștefan-a-Petrei Ciubotariul și mai știu eu ce amazoană sau, dimpotrivă, clorotică silfidă dintr-un gineceu literar bogat cândva, dar surprinzător de pauper acum.

Mă alin oarecum cu gândul că, întrebat adesea „Care a fost cartea vieții dvs.“?, răspund cinstit, de ani și ani: *Memoriile lui Hadrian*, de Marguerite Yourcenar. O autoare, așadar, dar nu un personaj feminin.

În fine, am scris cu fervoare și onestitate o carte despre cele mai tulburătoare personaje feminine ale memorialisticii

românești și rămân admirator necondiționat al Reginei Maria, ca și al Aniței Nandriș, al Marthei Bibescu, dar și al lui Alice Voinescu. Însă, luat din scurt, nu găsesc nici un nume de personaj feminin din literatura ultimei noastre jumătăți de veac de care să mă declar îndrăgostit sau măcar atras. Și nici de aiurea. Sunt gata să enumăr cu ochii închiși 20 de romane care m-au impresionat în ultimele două decenii (Amos Oz, Ian McEwan, Haruki Murakami, inclusiv Zadie Smith), dar din nici unul nu se decupează vreo femeie. Ah, pardon: Lisbeth Salander, din *Millenium-ul lui Stieg Larsson*...

Eeh, cu totul altceva ar fi fost să fi scris Ion Iovan *Crăiesele* de Curtea Veche, să fi ajuns Guica un Moromete la puterea a doua, să fi vrut Dan Stanca să facă o Ana Vogel a anilor 2000 ori să fi compus Mariana Marin *Orbitor*!

Senzuale sau resemnate?

Ana Pușcașu

Cu îndrăgosteala lucrurile-s cam complicate, cred. Că parcă nu degeaba zice Bukowski: *Love is a Dog from Hell*. Dacă ne mai uităm și la femeile îndrăgostite, fie ele din literatură sau aievea, atunci chiar că nu le mai descurcă nimeni. De obicei, nu-mi prea plac personajele feminine lovite de fiorul amorului, fiindcă mi se pare că se declanșează acolo ceva, un ceva care le face să devină irascibile și, treptat, melodramatice până la penibil, uneori. Prefer o iubire hotărâtă și tăioasă. Revenind totuși la personajele noastre, constat acum, trăgând linie, că mi-au rămas de fapt în minte două tipuri de personaje îndrăgostite. Ar fi, pe de-o parte, personajele feminine debordând de senzualitate și pentru care dragostea e o formă necesară de libertate. Și mă gândesc aici la *Jurnalul dragostei* lui Anaïs Nin, pentru care iubirea dă consistență realității, dincolo de convenții, tristeți, fidelitate sau erotism. Îmi place vocea lui Anaïs pentru că iubește imperfecțiunea, pentru că „iubește omenește“ și, mai ales, pentru că ea caută „eliberarea de nevoia de dragoste“. Tot aici aș pune-o și pe Marchiza de Mer-teuill din *Legăturile primejdioase* ale lui Choderlos de Laclos. Pe lângă faptul că știe să savureze plăcerea de a controla resorturile iubirii, Marchiza e inteligentă, cinică și calculată în intrigile pe care le construiește, dar și, în același timp, puternic pasională. La polul opus, îmi plac personaje feminine îndrăgostite ce emană un soi de ciudată și caldă resemnare. Mă gândesc aici la Vera, *Femeia care aștepta* a lui Andrei Makine. Și nu doar pentru că e o femeie care alege „refuzul de a iubi“, ci pentru că mi se pare un personaj îndrăgostit de ine-puizabilul ideii de iubire, fie ea și ancorată cu încăpățănare într-o singurătate pe măsură. Și tot aici aș menționa-o și pe Sarah Woodruff, guvernanta doamnei Poulteney și *Iubita locotenentului francez*. Misterioasă și independentă, Sarah mi se pare un personaj prins între lumi și convențiile lor.

Amanda F. Palmer sau cum am învățat mai multe despre Neil Gaiman

Silvia Marinescu

Nu știu alții cum sunt, dar eu una nu mă pot gândi decât la Amanda Palmer când vine vorba de eroine îndrăgostite. Adică, e ca la îndrăgostea, de fapt. Te poți îndrăgosti de multe persoane, dar una îți rămâne permanent în suflet.

Amanda Palmer e aici cu noi, respiră, cântă, iubește, creează – practic, în toată viața asta a ei, a făcut mai multe chestii decât unii dintre noi care doar visează. Și totuși, când a scris *Arta de a cere*, Amanda s-a plasat într-o altă lume: cea în care e posibil să iei cartea în mână, să uiți că e o autobiografie și să o citești cu nesăț ca pe o poveste frumoasă în care binele învinge, așa cum citeai *Povești nemuritoare* când erai mai mic.

Fiind o fană a lui Neil Gaiman, pentru mine cartea a fost ca un cadou de Crăciun. Imaginați-vă doar cu câtă nerăbdare am deschis cartea, știind că voi afla atâtea lucruri despre doi dintre oamenii mei preferați de pe lumea asta mare!

Ei bine. Trebuie să recunosc. M-am simțit ca

un intrus. M-am simțit ca o muscă pe pereții Amandei și am fost extrem de surprinsă să descopăr o sensibilitate și o fragilitate pe care numai le intuiau. Mai mult, e vorba de o sensibilitate și o fragilitate care nu cred că se ivesc – în Amanda sau în oricare dintre noi – în lipsa celui Celălalt. Cel care ne poate face să ne pierdem mintea și sufletul în timp ce ne regăsim mai autentic ca niciodată.

Îndrăgostirea e ca o reconstrucție proprie. Amanda, în cartea asta, după ce îl cunoaște pe Neil și acceptă că dragostea asta o să se întâmple, se reconstruiește. Și o face într-un mod complet autentic, nerenunțând la nimic din ceea ce o face pe ea, ea.

Amanda, în cartea asta, este reperul meu literar al femeii îndrăgostite. Poate pentru că e o autobiografie și nu există drame inventate sau situații create din stilou.

Poate pentru că totul e așa de real și de crud, încât nu ai de ales și trebuie să începi să crezi că ceva atât de real și crud ți se poate întâmpla și ție.

Iubita lui John Gedsudski

V. Leac

Pasiunea pentru diferite personaje literare e afectată, cel puțin la mine, de o ușoară perisabilitate. Dragostea dispare pentru că începe altă dragoste pentru un alt personaj. E mai mult simpatie manipulată în timpul lecturii de afecțiune. Iar această plăcere vine din dorința de posedare, de identificare cu aceste fantome eroice. E aici și puțin miros de perversitate, clar.

Un arbitru și antrenor de baseball ca John Gedsudski, care mai e și scund, bondoc și timid, dar un bun povestitor, în orice caz comanșii sunt înnebuniți după povestea *Omul-Care-Râde*, nu poate avea o iubită interesantă *ever*. Asta pentru că nu ați văzut-o pe Mary Hudson în fotografia înrămată, fixată deasupra oglinzii retrovizoare a autobuzului cu care mergeau la antrenament comanșii. Acțiunea se petrece în 1928, undeva prin New York, dacă îmi amintesc bine. Mary Hudson, o puștoaică de la un colegiu oarecare, poartă un palton de biber, fumează mult și e genul ăla interesant pentru care ai fi în stare să faci prostii; pare tot timpul preocupată de ceva și este extrem de fragilă. Te fixează pentru o secundă și imediat se uită în altă parte, iar tu rămâi pierdut pe terenul de baseball. Participă și ea, alături de comanși, o singură dată, la un joc de antrenament și e suficient pentru a te face să te gândești uneori la ea.

Cunosc și eu o tipă de genul ăsta, care poartă un palton alb din lână, pentru care aș fi în stare să fur o mașină și să intru cu toată viteza într-un tren de mare viteză.

Deci Mary Hudson joacă baseball pe un teren umed și plin de gropi, știe să-și fluture mâna cum numai ea știe s-o facă, știe să-ți dea curaj combinat cu fericire și energie.

Genul ăsta de fată după care mori de durere când îți spune: „Dă-mi pace, te rog...“.

Zina din *Darul*

Veronica D. Niculescu

Ea apare ca un abur, ca o absență. Pe brațele unui fotoliu cu spătar înalt, e aruncată o rochie diafană de voal de un albastru deschis și foarte scurtă. Alături, o floare argintie și o foarfecă. Feodor își caută o cameră cu chirie. Bărbatul care-i prezintă apartamentul îi spune că asta e camera fiicei lui. Imaginea rochiei îl convinge pe Feodor să se mute aici. „Soarta mi-a arătat, ca într-o ultimă și disperată manevră, rochia ta de bal albăstrie pe scaun“, spune Feodor cu două pagini înainte de finalul cărții. Suntem în *Darul* lui Nabokov. Soarta mai făcuse două încercări, dar – întocmai ca Vladimir și Vera Nabokov – Feodor și Zina nu s-au lăsat apropiați decât la a treia. Îmi place de Zina fiindcă e absență și prezență. E discreție și dedicare. Ea apare în carte – fără să apară – abia la pagina 170. Iar peste multe pagini și plimbări, dincolo de jumătatea cărții, îi va spune lui Feodor: „Scrie ceva uriaș, să le tai tuturor răsuflarea“.

Darul cel rotund se termină în seara în care povestea lor pare să înceapă. „Mă întreb cât de departe îi va însoți imaginația cititorului pe tinerii îndrăgostiți, după ce vor fi abandonati“, spune Nabokov în prefața ediției în limba engleză. Dar ne avertizează, tot aici, că eroina cărții nu este Zina, ci literatura rusă. În ultimă instanță, personajul feminin îndrăgostit voi fi eu, cititoarea și traducătoarea.

Întrebarea dumneavoastră este la plural. Personajele. Așa că o să adaug: Tatiana din *Evgheni Oneghin* al lui Pușkin, minunată în scrisoarea ei către Oneghin, apoi Emma Bovary, mereu diferită la vârstele noastre diferite, apoi Lulu din *Prima iubire* a lui Beckett, așteptând pe banca dintre cei doi copaci, mângâind gleznele lui, și apoi Jenia, Missius din *Casa cu mezanin* a lui Cehov, cu umerii firavi încovoiați de frig în seara de august, aruncând paltonul lui de pe umeri și fugind către casă, spre a nu se mai ivi niciodată. „Missius, unde ești?“

Marea dragoste începe printr-o moarte

Răzvan Pricop

În chip paradoxal resimt o dificultate semnificativă în a oferi un răspuns întrebării, poate inhibat fiind de locurile comune foarte prezente, de aceea ipostazele marcante literar pe care le voi prezenta nu sunt din zona cuplului androgen. Astfel, mai curând mă reprezintă un anumit tip de reevaluare a unor idei primite în legătură cu cărțile pe care le-am citit, cu precădere în adolescență. În acest sens mă gândesc la romanul *Baltagul*, de M. Sadoveanu, o lectură canonică la nivel liceal, aparent menită să fixeze reperele genului

epic, structura narativă, temporalitatea narativă și alte lucruri care nu sunt neapărat ceva substanțial pentru un puști. Astăzi, dincolo de toate interpretările primite, care o prezentau pe Vitoria Lipan ca pe o femeie aproape comisar, dominată de sentimentul justițiar în stare pură, simt în mod pregnant că acolo era o femeie pur și simplu îndrăgostită, în care dragostea trezește superputerile ca în poemul lui Dan Sociu. Este până la urmă despre dragostea care o leagă pe cea de aici de ceea ce este deja trecut dincolo, dragostea care leagă și, în definitiv, se împlinește chiar în absența destinatarului ei, pentru că ea rămâne în afara corpurilor purtătoare. Ori, cum, astăzi aproape mă îndrăgostesc de puterea unei asemenea femei îndrăgostite, pentru care marea dragoste începe printr-o moarte.

Un alt reper literar marcant pentru mine este reprezentat de dragostea maternă, în sensul ei abnorm, patologic, astfel cum apare aceasta în romanul *Genitrix*, de F. Mauriac. Acolo este ceva esențial, pe care îl vezi uneori în ochii mamei tale și știi că este o variantă în stare pură a răului biologic, triumful unui instinct, dar care nu te oprește niciodată să o iubești. În definitiv, și dragostea, de data aceasta în varianta maternă, poate fi un triumf sublim al animalității noastre.

PALMARESUL BERLINALEI

Realitatea în oglindă

Premiera lui *Fuocoammare*, de Gianfranco Rosi, cu Ursul de Aur pentru Cel mai bun film (plus Premiul juriului ecumenic) n-a fost o surpriză pentru nimeni. În condițiile în care numai la Berlin au venit în ultimele șase luni 80.000 de refugiați, iar Europa începe să nu mai fie atât de dornică să ajute, un documentar ca acesta poate face multe.

Iulia Blaga

Primind premiul, Rosi a spus că se teme de barierele mentale pe care europenii le ridică, chiar dacă zidurile (cum e cel al Berlinului) au căzut demult. Mi s-a părut

că Meryl Streep, președinta juriului internațional, a fost emoționată când a anunțat premiul. Palmaresul juriului pe care l-a păstorit îi reflectă, cred, opțiunile: multe dintre filmele premiate au importanță politică, dar au fost și premii care cred că au avut un scop feminist, vezi premiarea francezoaicei Mia Hansen-Løve la regie, pentru *L'avenir*, sau premiarea polonezului Tomasz Wasilewski, pentru scenariul lui *United States of Love*, un film despre destinele a patru femei în Polonia anului 1990. *Death in Sarajevo/ Smrt u Sarajevu*, de Danis Tanović, nu era printre favorite, premiarea lui a fost o surpriză cel puțin pentru criticii de la „Variety“ sau „Screen International“, care l-au considerat corect, dar lipsit de strălucire. În schimb, juriul Federației Internaționale a Criticilor de Film i-a dat Premiul FIPRESCI. Bazat pe piesa-monolog *Hotel Europe* a lui Bernard-Henri Lévy (care a și venit să susțină filmul la Berlin), *Death in Sarajevo* urmărește agitația zilei de 28 iunie 2014 din Hotelul Europa din Zagreb (s-a filmat, de fapt, la Holiday Inn), când toată lumea se pregătește de aniversarea a 100 de ani de la asasinarea arhiducelui Franz Ferdinand – o echipă de filmare care transmite o dezbatere de pe terasă, un celebru actor francez (Jacques Weber, care a jucat în piesa de bază) venit să dea o reprezentație la Sarajevo, nu și angajații hotelului care intră în grevă sau managerul disperat că pierde controlul. Asemănat cu construcțiile etajate și vii ale lui Robert Altman (mai ales din *Gosford Park*), acest portret al Bosniei de azi imagineate ca un hotel ar fi putut să-i aducă lui Tanović un premiu de regie pentru siguranța cu care conduce corabia, dar al doilea premiu al festivalului e puțin cam mult.

A Lullaby to the Sorrowful Mystery, de Lav Diaz, filmul alb-negru, de peste opt ore, despre trecutul și prezentul statului Filipine,

Gianfranco Rosi

Danis Tanović

care a pus la încercare spectatorii, a fost distins cu Premiul Alfred Bauer pentru contribuție artistică. Sunt curioasă dacă juriul chiar l-a văzut până la sfârșit. Eu nu mai eram atunci în Berlin, dar înclin să dau crezare revistei „Variety“, care îl consideră „pompos“ și „lipsit de formă“, și să văd în premiarea lui un alt *statement* și o validare a flerului riscant al selecționerului Dieter Kosslick.

E un palmares care pare să fi evitat cu bună știință filmele americane, parcă sugerând că un Alex Gibney cu al său documentar despre terorismul cibernetic *Zero Days* ori Jeff Nichols pentru superbul lui SF *Midnight Special* nu au nevoie să fie promovați, după cum n-aveau nevoie (pe drept cuvânt) nici producțiile *mainstream* cu vedete *Genius* (cu Colin Firth și Jude Law) sau *Alone in Berlin* (cu Emma Thompson și Brendan Gleeson). Juriul a omis și coloratul thriller metatextual iranian *A Dragon Arrives!*, de Mani Haghighi, sau apreciatul *Quand on a 17 ans*, de André Téchiné (despre un amor adolescentin gay). În schimb, juriul a apreciat felul în care Tomasz Wasilewski construiește poveștile celor patru femei poloneze, care în 1990 decid să-și schimbe viața odată cu schimbările din țara lor. Regizorul spune că pentru el femeile au fost mai importante decât istoria acelor vremuri, pentru că prin ochii lor a

văzut transformarea Poloniei. Filmul îl are ca director de imagine pe Oleg Mutu, pe care îl recunoști nu doar în tonurile albastrii ale cadrelor, ci și într-o scenă care amintește clar de cina din *4 luni, 3 săptămâni și 2 zile*.

Noul film al danezului Thomas Vinterberg, *The Commune/ Kollektivet* (care a fost achiziționat de Independența Film), a fost premiat pentru interpretare feminină – Trine Dyrholm. Socotit un fel de variantă lejeră a lui *Festen* (filmul de debut al lui Vinterberg), *The Commune* e povestea unui cuplu de profesori universitari din anii '70, care decide să pună bazele unei comune, împreună cu niște prieteni, adică să se mute sub același acoperiș și să împartă totul. Vinterberg a trăit alături de părinții săi într-o astfel de comună, dar detaliilor pe care le amintește cu fiecare ocazie (organe genitale plutindu-i prin fața ochilor) le adaugă o intrigă psihologică nuanțată, concentrată pe dezagregarea acestui cuplu odată ce soția realizează că libertatea sexuală îi anulează unicitatea. *Hedi/ Inhebbek Hedi*, debutul cineastului tunisian Mohamed Ben Attia, film coprodus de frații Dardenne, a fost premiat pentru interpretarea luminoasă a protagonistului, Majd Mastoura, dar premiul (ca și în celelalte cazuri) e tot al filmului. Plasat în Tunisia de azi, la cinci ani după Primăvara Arabă, filmul

e un love story între un tânăr și o altă femeie decât cea cu care trebuie să se căsătorească. Apreciat de critică prin texte de întâmpinare mai mult decât favorabile, *Hedi* a luat și Premiul de Debut, oferit de alt juriu. În fine, Mark Lee Ping Bing a luat Premiul pentru realizare artistică deosebită pentru imaginea lui *Crosscurrent*, de Yang Chao. Filmul, o docu-ficțiune despre fluviul Yangtze, n-a rupt gura criticilor, aceștia remarcându-i însă frumusețea plastică.

Premiile românești

Și românii au fost premiați la Berlin. *Ilegitim*, de Adrian Sitaru, un lungmetraj independent realizat cu eforturi financiare proprii și care a fost prezentat în secțiunea Forum, a primit Premiul C.I.C.A.E. (Confédération Internationale des Cinémas d'Art et d'Essai), premiu foarte util pentru distribuția lui. *O noapte la Kokoriki*, film de examen pentru masterul UNATC al Roxanei Stroe, a fost distins cu Premiul Special Generation 14plus (el fiind prezentat în secțiunea cu filme pentru tineret a festivalului). Fără dialog, dar cu ajutorul expresivilor interpreți Cristian Priboi, Cristian Bota și Iulia Ciocină, al muzicii și al unui umor discret, filmul înfățișează o petrecere de majorat de la o discotecă rurală cu un triumfi amoros scandalos pentru anii '90, când e plasată acțiunea.

Palmaresul Juriului Internațional

Ursul de Aur pentru Cel mai bun film: *Fuocoammare/ Fire at Sea*, de Gianfranco Rosi;

Ursul de Argint și Jury Grand Prix: *Death in Sarajevo/ Smrt u Sarajevu*, de Danis Tanović;

Ursul de Argint și Premiul Alfred Bauer (pentru un film care deschide noi perspective): *A Lullaby to the Sorrowful Mystery* (Filipine/Singapore), de Lav Diaz;

Ursul de Argint și Premiul pentru Cel mai bun regizor: Mia Hansen-Løve, pentru *L'avenir/ Things to Come* (Franța/Germania);

Ursul de Argint și Premiul pentru Cea mai bună actriță: Trine Dyrholm, pentru *The Commune/ Kollektivet* (Danemarca), de Thomas Vinterberg;

Ursul de Argint și Premiul pentru Cel mai bun actor: Majd Mastoura, pentru *Hedi* (Tunisia, Belgia, Franța);

Ursul de Argint și Premiul pentru Cel mai bun scenariu: *United States of Love*, de Tomasz Wasilewski (Polonia);

Ursul de Argint și Premiul pentru realizare artistică deosebită în categoriile imagine, montaj, coloană sonoră, costume ori scenografie: Mark Lee Ping Bing, director de imagine la *Crosscurrent*, de Yang Chao.

De ce este atât de alb omulețul cel galben

Nimeni nu știe cu exactitate de ce statueta se numește Oscar. Numele corect al distincțiilor este „Premiile Academiei Americane de Film”. Micul trofeu, stilizarea unui cavaler cu sabie care stă pe o rolă de film, nu a avut nici un nume până în jurul anului 1934, când i-a apărut această poreclă, „Oscar”.

Una dintre legende spune că ar proveni de la o replică celebră: „Nu vrei o țigară, Oscar?”. O alta povestește că biblioteca Academiei de Film de pe atunci ar fi exclamat că statuia seamănă cu unchiul ei Oscar. Un lucru a devenit totuși clar odată cu anunțarea nominalizărilor din 2016: Oscar este mai mult ca sigur bărbat și neapărat alb. Pentru cei care nu sunt la curent, mai jos

este un rezumat al disputei din ultimele săptămâni legate de rasismul premiilor Oscar.

De mai bine de o lună, în jurul premiilor Oscar plutește un scandal, denumit destul de plastic: „Oscar atât de alb”. La nici una dintre categoriile importante ale premiilor Oscar nu au fost nominalizate persoane de culoare. Mai mult, în cele patru categorii disponibile pentru actori (Cel mai bun rol principal/secundar, masculin/feminin), nu se regăsește nici un reprezentant al vreunei minorități americane. Două filme cu regie și distribuție predominante de culoare au primit nominalizări – *Creed*, pentru un actor alb (Sylvester Stallone) în rolul secundar, iar *Straight Outta Compton*, pentru cei doi scenariști, de asemenea, albi.

Faptul că este al doilea an la rând în care se întâmplă acest lucru nu a îndulcit cu nimic criticile adresate Academiei Americane de Film.

Regizorul Spike Lee, actorii Will Smith, Jada Pinkett Smith, Tyrese

Gibson (*Fast & Furious 7*) și David Oyelowo (*Selma*) au decis să refuze invitațiile la ceremonia de acordare a premiilor. Snoop Dogg a anunțat și el că boicotează premiile, dar, din cauză că nu a fost invitat, le va boicota doar prin a nu urmări transmisia în direct. De pe margine, George Clooney, Matt Damon și Danny DeVito s-au arătat și ei revoltați de această situație.

„Problema nu este pe cine alegi pentru nominalizări, ci, mai degrabă, câte oportunități au cu adevărat actorii minoritari în lumea filmului, mai ales în filmele de calitate”, a explicat George Clooney, arătând cu degetul spre o problemă mult mai profundă. În istoria Oscarurilor, din totalul de 10 femei de culoare care au fost nominalizate vreodată, 9 au interpretat personaje sărace și cu venituri scăzute. Din cei 20 de actori de culoare nominalizați de-a lungul timpului la Oscar, 15 au avut roluri care presupuneau comportament infracțional sau cel puțin violent.

De veghe în lanul de cultură

Mădălina Cocea

Dacă lărgim cadrul și privim industria filmului per ansamblu, situația reprezentării minorităților este și mai dureroasă. Un studiu pe 414 filme și seriale a arătat că doar o treime dintre personaje sunt femei, 28% provin din grupuri minoritare, iar 2% reprezintă minorități sexuale. Doar 3% dintre filme erau regizate de femei. Doar două producții din cele peste 400 erau regizate de femei de culoare. Dacă societatea americană s-ar reflecta în mod fidel în lumea filmului, cifrele ar fi cu totul altele.

Desigur, lumea filmului nu se poate mula forțat pe statistici ale populației și nici nu se poate reglementa prin lege. De altfel, reprezentarea corectă a diversității pare un fel de moft al politicilor de stânga, o problemă ideală a unor oameni care nu mai au de ce să se

plângă. Cum ar fi primită, în România, o dezbatere despre reprezentarea corectă și proporțională a romilor pe marile ecrane? Însă în întreaga dezbatere privind Oscarurile din acest an nici măcar nu s-a pus sub semnul întrebării nevoia de a include mai multe minorități. Întrebarea, de câteva decenii, nu mai este „dacă”, ci doar „cum”.

Cu siguranță, controversa Oscarurilor prea albe va aduce audiență sporită ceremoniei din acest an. Gazda festivității va fi Chris Rock, actor și comediant de culoare, care a anunțat de la început că nu intenționează să boicoteze Oscarurile. Se pare, totuși, că în urma scandalului au fost rescrise mai bine de jumătate din glumele serii. Va fi interesant.

Convorbiri cu Nicolae Manolescu

Timpuri noi

Daniel Cristea-Enache

— Să revenim la lectura pe care o faceți dosarului întocmit de Securitate. Ce ați mai descoperit, despre dvs. și cei apropiați, parcurgând în ordine cronologică notele informative?

— Constatând că, nici după 26 de ani de la căderea comunismului, cea mai mare parte din dosarele mele de la Securitate n-au fost comunicate C.N.S.A.S., m-am hotărât să-i adresez actualului director al SRI o scrisoare deschisă. O fac prima oară publică în conversațiile noastre.

Stimate domnule Director,

Subsemnatul Nicolae Manolescu, membru al Academiei Române, fost profesor universitar și ambasador pe lângă UNESCO, președinte al Uniunii Scriitorilor din România, vă semnez o situație care, douăzeci și șase de ani după Revoluție, mi se pare inadmisibilă. Am solicitat și am primit din partea C.N.S.A.S., în conformitate cu legea, Dosarul de urmărire nr. 195342, cuprinzând, în trei volume, cca 500 de file, din perioada 1967-1975. Dosarul a fost deschis cu ocazia unei

prime călătorii în R.F.G. și Franța, urmare a invitației Universității din Freiburg im Breisgau, căreia i-am putut da curs grație sprijinului Uniunii Scriitorilor, al cărei membru eram din 1963, când Consiliul Securității Statului a descoperit că exist și că reprezint un potențial pericol pentru siguranța națională.

Dosarul care mi-a parvenit reprezintă un memento pentru tot ce am trăit, personal și profesional, vreme de opt ani. Primii mei opt ani de viață publică. Dacă aș fi avut ideea de a-l solicita înainte de a-mi publica memoriile din *Viață și cărți*, informațiile mi-ar fi fost extrem de folositoare. Din păcate, m-am gândit prea târziu la oportunitatea cu pricina. Deși cartea a ajuns la a treia ediție, nu exclud posibilitatea de a o completa cu date care îmi ieșiseră complet din minte. Partea proastă este că în fondul C.N.S.A.S. nu există decât această parte dintr-un Dosar de urmărire care este, cu siguranță, mult mai bogat și întins pe o perioadă de timp mult mai mare.

Am avut numeroase alte ocazii

de a profita de atenția Securității după 1975, așa cum, de altfel, am constatat din mărturiile publice pe aceeași temă ale unora dintre colegii mei, în dosarele cărora referiri la persoana mea apăreau frecvent. Am fost urmărit de Securitate în trei sau patru împrejurări de care nu puteam să nu-mi dau seama. Prieten fiind cu Dorin Tudoran, în perioada disidenței lui din 1984, când l-am vizitat aproape zilnic în luna și jumătate de grevă a foamei și l-am însoțit la aeroport la plecarea silită în SUA, am avut tot timpul „coadă”. În Dosarul lui Tudoran, din care acesta a publicat într-o carte fragmente importante, se vede bine că Securitatea era cu ochii pe mine. Vă închipuiți că ofițerul care nu-mi pierdea urma la stația de metrou, noaptea târziu, când plecam acasă de la Dorin Tudoran, nu făcea raportul cuvenit? Și că nu exista un dosar în care acesta să fie fixat pentru presupusa eternitate a regimului comunist?

Dar întâlnirile mele cu Mihai Botez, binecunoscutul disident, să nu fi fost consemnate? Am fost urmărit pas cu pas. Mi-au fost ascultate telefoanele. Denunțurile, pe atunci așa li se spunea, nu turnătorii, ca astăzi, au curs gărlă. Ceva mai încoace, la începutul iernii 1988-1989, vreme de trei săptămâni, am avut parte de compania a șapte (plătiți, cum se spune astăzi, din bani publici!) ofițeri de Securitate, după cum rezultă din documente

publicate în suplimentul „Strict secret” al ziarului „România liberă”, după afacerea Berevoești. Numeroși cunoscuți ai mei, între care președintele din anii 1980 al Uniunii Scriitorilor, pot depune mărturie că respectiva companie nu reprezintă o fabulație. Ca să nu mai vorbesc de studenții mei, care mi-i arătau cu degetul pe coridoarele facultății pe unii dintre ofițeri, ușor de recunoscut după o seamă de detalii vestimentare. Am fost plecat de numeroase ori în străinătate, mereu numai prin UR, ceea ce constituia în epocă cel mai solid motiv de a ține se întocmi un dosar de urmărire. Nu așa a debutat și al meu? Cum să cred că după 1975 nu mai există nici un dosar al subsemnatului în arhiva pe care o păstoriți?

Răspunsul C.N.S.A.S. a fost că Dosarul nr. 195342 este tot ce i s-a predat de la SRI. Nu am nici un motiv să mă îndoiesc de adevărul răspunsului. Singura concluzie pe care pot să-o trag este că SRI a păstrat și păstrează secretul restului dosarelor mele. Nesolicitându-le decât de curând, am pierdut ocazia de a-l întreba despre ele pe predecesorul dvs., pe care îl cunosc foarte bine și de multă vreme. De pierdut, nu se puteau pierde. Securitatea era o instituție respectuoasă cu viețile supușilor ei. Am auzit și eu că s-a încercat arderea unor dosare după 1989. Din unele informații, am dedus că operațiunea a eșuat. Și, apoi, ce mare interes prezenta Dosarul meu încât să fie ars? Dar micro-

filmele unde sunt? Deja în anii 1990, unul dintre directorii SRI recunoștea public existența lor. În Dosarul meu există mențiunea că a fost microfilm, cel puțin în parte.

Vă întreb, domnule Director, de ce nu mi se îngăduie să-mi desăvârșesc opera memorialistică profitând de inestimabila contribuție a Securității la înregistrarea meticuloasă a vieții mele. Știu că, din păcate, nu sunt singurul căruia i se ascunde o parte din Dosar. În general, anii 1980 par mai puțin deschiși accesului. Am o oarecare idee de motivele blocajului. Bănuiesc că e vorba de a păzi memoria unor persoane încă în viață amestecate în viețile noastre. Mai degrabă decât de rațiuni de stat.

Doresc mai mult decât o explicație pentru această secretomanie care încalcă legea și mă privează de dreptul meu de a-i cunoaște pe îngerii mei păzitori de rele, de-a lungul anilor de după 1975, dată la care Dosarul meu se oprește fără altă explicație decât aceea că rămân și pe mai departe sub supravegherea „organelor”: doresc să fie încredințate C.N.S.A.S. toate dosarele de urmărire care mă privesc.

Am 76 de ani, domnule Director, și tot mai puțin răbdare. Nu vreau să mor fără a-mi cunoaște îngerii păzitori. Iar dacă totuși se va întâmpla să mor înainte, vă asigur că, de pe lumea cealaltă, nu voi da răspunderea pe seama Satanei. *A bon entendeur salut!*

Vă doresc tot binele. Nicolae Manolescu

Eco: „Dacă Dumnezeu ar exista, el ar fi o bibliotecă”

„Ca să supraviețuiești trebuie să spui povești”, scria Umberto Eco în romanul *Insula din ziua de ieri*. Și, deși numărul lucrărilor sale științifice este de vreo zece ori mai mare decât cel al romanelor, Eco rămâne cunoscut în întreaga lume pentru „poveștile” sale.

Acesta a trăit înconjurat de cărți, fiindcă, la urma urmei, spunea el: „Dacă Dumnezeu ar exista, el ar fi o bibliotecă”. Când, în 2011, a publicat romanul *Cimitirul din Praga*, Eco a fost vizitat acasă de reporterii ziarului „Le Figaro”, care au admirat imensa lui bibliotecă personală. 30.000 de volume numai în casa sa din Milano, dar 50.000 de volume în total.

Scriitorul le mărturisea jurnaliștilor că știa perfect locul fiecărei cărți în această bibliotecă, în timp ce arăta oaspeților câteva dintre manuscrisele aflate în posesia sa (era fascinat de acestea).

Într-unul dintre eseurile sale, acesta povestea că își împarte vizitatorii în două categorii, în funcție de reacția lor în fața rafturilor interminabile. Sunt cei care reacționează în stilul: „Uau! *Signore professore dottore Eco*, ce bibliotecă aveți! Câte dintre cărțile astea ați citit?”. Si ceilalți, cei care, așa cum spune eseistul Nassim Nicholas Taleb, înțeleg că o astfel de bibliotecă are rolul de a fi o unealtă în documentare. Deoarece cărțile necitite au mai mare valoare decât cele citite.

Pentru Eco, marele succes a venit relativ târziu în carieră. Avea 48 de ani (și era deja un respectabil profesor de semiotică la Universitatea din Bologna) când primul său roman, *Numele trandafirului*, a devenit un bestseller. A scris cartea la îndemnul unui editor care intenționa să publice o serie de thrillere. Eco, interesat de parodii literare, a acceptat provocarea, fiindcă, spunea el, s-a simțit „ca și cum ar otrăvi un călugăr”. A rezultat un roman de câteva sute de pagini, care a reușit performanța de „a-l căsători pe

Borges cu Conan Doyle”. Cartea a devenit un fenomen, s-a vândut imediat în 10 milioane de exemplare, în 30 de limbi, și a fost adaptată la cinema în 1986.

„Uneori spun că urăsc *Numele trandafirului*, fiindcă celelalte cărți care au urmat au fost mai bune”, spunea autorul, într-un interviu pentru „The Guardian”. „Dar asta se întâmplă multor scriitori. Gabriel García Márquez ar fi putut să mai scrie 50 de cărți, dar va fi amintit numai pentru

Cien Años de Soledad. De fiecare dată când scriu o nouă carte, vânzările *Numelui trandafirului* cresc. Și care este reacția? «Ah, o nouă carte de Eco! Dar n-am citit nici *Numele trandafirului*!».”

Celelalte romane ale lui Eco s-au vândut și ele foarte bine, iar profesorul s-ar fi putut retrage într-o confortabilă carieră de scriitor. „Nu, sunt un filosof, scriu romane numai în weekend”, s-a „scuzat” acesta.

Cât despre ultima sa carte,

editorul *La Nave di Teseo* a devansat apariția acesteia pentru 26 februarie. Cu un titlu inspirat de un vers foarte controversat din *Infernul* lui Dante, cartea, numită *Pape Satan Aleppo: Cronici ale unei societăți lichide*, este o culegere de eseuri care au apărut din 2000 încoace în cotidianul italian „L'Espresso”. Un titlu, spunea Eco, „suficient de lichid pentru a caracteriza confuzia vremurilor în care trăim”.

Suplimentul lui Jup

Supliment de dolari pe capul lui Rushdie

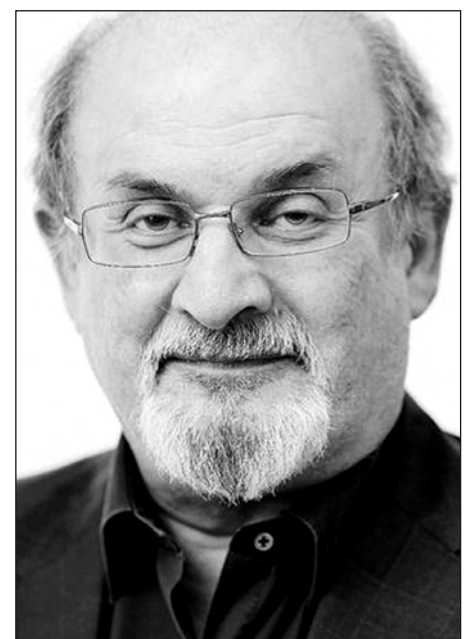
Iranienii au un fel aparte de a sărbători cei 27 de ani scurși de când ayatollahul Khomeini a emis o *fatwa* (decret religios) împotriva scriitorului Salman Rushdie, pentru vina de a fi scris „blasfemia” numită *Versetele satanice*.

În 1989, liderul Revoluției Iraniene făcuse apel la „bunii musulmani” să-l asasineze pe Rushdie, pe al cărui cap autoritățile religioase oferiseră o recompensă de 2,7 milioane de dolari, urcată apoi la 3,3 milioane, în 2012.

Astăzi, mai multe organe de presă iraniene au mai adăugat suma de 600.000 de dolari acestei recompense, pentru a marca aniversarea *fatwei* și „a arată că aceasta este în continuare în vigoare”, după cum a explicat Mansour Amir, președintele Saraj Cyberspace Organization, afiliată forței paramilitare Bassidj și Gardienilor Revoluției Iraniene.

Este un nou acces de „severitate” din partea iranienilor, după ce, în 1998, președintele reformator Mohammad Khatami s-a distanțat de *fatwa*. Dar, scrie „Slate”, în 2005, ayatollahul Ali Khamenei, succesorul lui Khomeini, s-a opus grațierii lui Rushdie.

Ceea ce, spune „Slate”, trădează spaima mulahilor din cercul lui Khamenei față de o posibilă deschidere a Iranului față de Occident, după acordul nuclear iranian semnat cu Statele Unite și ridicarea sancțiunilor internaționale.

Pagină realizată de Dragoș Cojocaru

Poveste despre fericire. La persoana întâi

De ce să fii fericită când poți fi normală, volumul autobiografic scris de Jeanette Winterson, e genul de carte care îți lasă, de la primele pagini, impresia că ai așteptat-o de foarte, foarte multă vreme și că scrisul are, lucru dovedit, forța să schimbe percepții, idei și însuși modul în care ne proiectăm viețile.

Alina Purcaru

În această carte, provocată de o traumă și de o obsesie identitară, Jeanette Winterson, scriitoare născută în Nordul Angliei, reface drumul pe care a ajuns de la abandon, la împăcarea, atâta câtă poate exista, cu sine însăși și cu propriul trecut. Este o poveste identitară cu praguri și momente grele, multe dintre ele complet absurde și neînchipuit de dureroase, pe care Winterson o spune cu franchețe și cu o ironie absolut revigorante. Uimitoare.

Punctul zero al acestei povești, ordonate de ideea de formare și de spargerea prejudecăților, vizează, cum spuneam, o formă de abandon, una care va avea consecințe uriașe asupra întregului parcurs al tinerei femei. Jeanette Winterson a fost un copil adoptat de o familie din clasa muncitoare din Nordul Angliei, un copil crescut cu rigori penticostale, educat de o mamă cu grave probleme de comportament și care a făcut din habotnicie o coordonată toxică a propriei vieți și a celor din jur. Mama e o figură a autorității abuzive și invazive, alura ei e copleșitoare, ca și impactul pe care l-a avut asupra formării celei care își scrie, după ani buni, povestea. I se spune „doamna Winterson“, un apelativ care lămurește fără nuanțe tipul de relație filială pe care mama a fost capabilă să-l întrețină. Doamna Winterson, sursa unui șuvoi nestăvilit de anxietăți și nesiguranțe, era, la rândul ei, o femeie profund nefericită, abuzivă și crudă. Raportul cu mama este unul mutilant: este persoana care o închide noaptea afară, abandonând-o pe treptele din fața casei, femeia care i-a ars cărțile („Problema cu cărțile e că nu știi niciodată ce conțin decât atunci când e prea târziu“, susținea doamna Winterson) și cea care, descoperind

legătura dintre Jeanette și o altă fată, a expus-o oprobiului public, denunțând-o în fața congregației. Apoi e exorcizată, pentru ca tot ce vine de la diavol să fie îndepărtat.

Jeanette Winterson trăiește și retrăiește abandonul și teroarea, experimentează, din prima copilărie și până în adolescență, forme ale abuzului fizic și emoțional și ajunge să fie modificată de toate aceste violențe. Lupta ei cu ele se poartă: de la punctul în care toate aceste brutalități sunt conștientizate, până când sunt transformate în materie de viață suportabilă, și care, în același timp, nu mai e toxică nici pentru sinele care o metabolizează, nici pentru cei din jur. Despre asta este acest roman, ca și despre ceea ce anunță titlul: posibilitatea fericirii, una strâns legată de forța de a chestiona normele și așteptările celor din jur, dar și de negocieri cu propriile tendințe de sabotaj. Este o carte care inspiră și care însuflă foarte multă încredere: că există loc pentru fericire, că nimic nu e hotărât pentru totdeauna, că tiparele (inclusiv propriile tipare de comportament) pot fi schimbate, că există vindecare pentru răni, oricât de vechi, și că iubirea e esențială într-un astfel de proces.

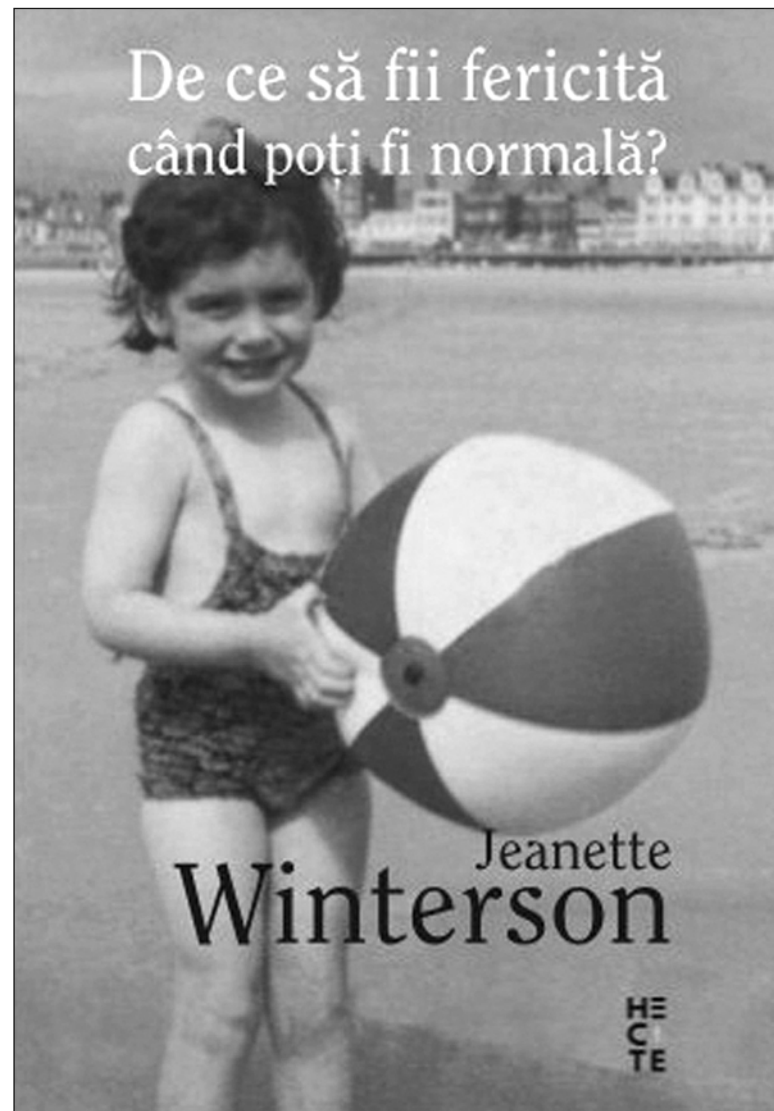
De ce să fii fericită când poți fi normală mai este și o carte despre rostul cărților în viețile noastre, despre ajutorul pe care pot să ni-l dea, în cea mai lipsită de orizont însingurare și despre nevoia de a ne găsi cărțile care să vorbească pe limba noastră. „O viață dură are nevoie de un limbaj dur – și asta e poezia. Asta e ceea ce oferă literatura: un limbaj suficient de puternic care să le spună lucrurilor pe nume“, mărturisește scriitoarea la un moment dat și indică un rost esențial al cărților, care are nevoie să fie reafirmat. O poveste cum e cea a lui Jeanette Winterson

nu doar că afirmă acest adevăr, dar depune mărturie pentru el cu propria biografie. „În cele mai dificile clipe mi-am regăsit echilibrul cu o carte, iar cărțile m-au purtat asemenea unor plute peste talazurile sentimentelor ce mă lăsaseră udă până la piele și făcută bucăți“, crede scriitoarea, care povestește, în altă parte, despre folosul de a te citi tu pe tine ca pe o ficțiune, ca pe o înșiruire de povești despre sine al căror curs poate fi modificat.

Autobiografia ficționalizată a lui Jeanette Winterson este și un bun îndrumar în lupta cu prejudecățile. Relevante sunt nenumărate episoade, de la cele care exclud minoritățile sexuale în viața de fiecare zi, până la denunțarea tratamentului misogin și discriminatoriu de care ea și o bună prietenă au avut parte la Colegiul St. Catherine din Oxford. Iată fragmentul: „În ciuda misoginismului, snobismului, atitudinilor patriarhale și indiferenței față de binele studenților, marea calitate a Oxfordului este seriozitatea țelului său și credința indiscutabilă că viața spiritului constituie miezul vieții civilizate. Deși îndrumătorul nostru ne-a denigrat și ne-a subminat doar pentru că eram femei, am fost în mod tacit susținute de etosul universității în pasiunea noastră pentru lectură, gândire, cunoaștere, discuții“.

De ce să fii fericită când poți fi normală este o carte unică, modelatoare, cu un mesaj care afirmă, cu pasiune, iubirea de viață, nevoia de ceilalți și încrederea în faptul că schimbarea există. Este o pledoarie pentru deschidere și pentru grija pe care o putem avea unii pentru ceilalți, pentru credința că putem fi bine și că drumul spre ceilalți nu e o ficțiune, ci o realitate esențială pentru felul în care creștem. Este și o carte despre pierdere și regăsire, și nu numai pentru că Jeanette Winterson compune, în ultima parte a volumului, parcursul în căutarea părinților biologici. E, pe scurt, o carte ca o ieșire dintr-o iarnă geroasă, ca o promisiune.

De ce să fii fericită când poți fi normală, de Jeanette Winterson, traducere de Vali Florescu, Editura Hecate, 2015

**Suplimentul
DE CULTURĂ**

Adresă: Iași, B-dul Carol I, nr. 4, etaj 4, CP 266, tel. 0232/ 214.100, 0232/ 214111, fax: 0232/ 214111

Senior editor:
Lucian Dan Teodorovici

Redactor-șef:
George Onofrei

Editor:
Anca Baraboi

Redactor:
Andra Petrariu

DTP:
Adina Ciocoiu

Rubrici permanente:

Bobi (Fără zahăr), Mădălina Cocea,
Dragoș Cojocaru, Andrei Crăciun,
Daniel Cristea-Enache, Florin Ghețu,
Radu Pavel Gheo, Florin Lăzărescu

Carte:
Doris Mironescu, Eli Bădică, Codruț Constantinescu, Marius Miheț, Cristian Teodorescu,
Bogdan-Alexandru Stănescu, Alina Purcaru

Marcă înregistrată – Editura Polirom și „Ziarul de Iași“. Proiect realizat de Editura Polirom în colaborare cu „Ziarul de Iași“. Se distribuie gratuit împreună cu „Ziarul de Iași“.

Muzică: Victor Eskenasy,
Dumitru Ungureanu

Film: Iulia Blaga
Teatru: Oltița Cîntec

Caricatură:
Lucian Amarii (Jup)

Grafică:
Ion Barbu

Actualitate:
R. Chiruță, Cătălin Hopulea,
Ioan Stoleru

Publicitate: tel. 0232/ 252294

Distribuție: Mihai Sârbu, tel. 0232/ 271333. Media Distribution S.R.L., tel. 0232/ 216112

Abonamente: tel. 0232/214100

Tarife de abonament: 30,25 lei pentru 3 luni; 60,5 lei pentru 6 luni; 121 lei pentru 12 luni

„Suplimentul de cultură“
este tipărit
cu sprijinul Adevărul Holding

Responsabilitatea juridică pentru conținutul articolului îi aparține autorului »
Manuscrisele primite la redacție nu se înapoiază

Pasiune sau credință

Film

Iulia Blaga

Frații Coen sunt la al patrulea film cu răpiri (după *Fargo*, *Raising Arizona* și *The Big Lebowski*) și nu dau semne că ar fi epuizat acest artificiu dramaturgic.

Acum l-au făcut motorul unei povești plasate în Hollywood-ul anului 1951, unde omul care stinge cele mai complicate scandaluri ale ficționalului studio Capitol, Eddie Mannix (personaj real, de altfel, a lucrat pentru MGM) e confruntat cu răpirea vedetei Baird Whitlock (George Clooney), înaintea turnării ultimei scene a unui film cu Iisus. Deși (aflăm dintr-o întâlnire cu capii cultelor) epicul e cu Iisus, acesta nu ar trebui să apară decât în ultima scenă, filmat din spate, și să fie interpretat de un figurant. Personajul central al acestui epic este romanul interpretat de Whitlock/Clooney, care, la final, trebuie să-l privească pe Iisus cu ardoare și să livreze un monolog al cărui ultim cuvânt, *pasiune*, tocmai a fost înlocuit de regizor cu *credință*.

Narat de Michael Gambon, *Ave, Cezar!* e cel mai autoreferențial film al Coenilor de până acum. În *Barton Fink*, acțiunea se petrecea în 1941, când un scenarist newyorkez e chemat la Los Angeles să scrie un film de serie B, pe când aici suntem într-un *studio system* intrat în declin (după

legile antitrust din 1948, care au zdruncinat *major*-urile, silindu-le să despartă producția de distribuție și exploatare). Menajeria e plină cu toate fantasmale pe care le avem despre uzina de vise a acelei epoci, dar reinterpretate în manieră comică. O starletă acvatică în genul lui Esther Williams (Scarlett Johansson), pe cât de suavă în piscină, pe atât de vulgară pe uscat, și care rămâne însărcinată nu se știe cu cine, Mannix trebuind să găsească o soluție ca adevărul să nu transpire în presă. O vedetă de western (Alden Ehrenreich) pusă să joace într-un

film de epocă numai pentru că e cunoscută, Eddie trebuind să-l împace pe regizorul (Ralph Fiennes) isterizat de lipsa de talent a acesteia. Când ți-e lumea mai dragă, două jurnaliste gemene care scriu pentru presa de scandal, Thora și Thessaly Thacker (ambele interpretate de Tilda Swinton), apar de unde nu te-astepti, amușinând după subiecte.

Deși își păstrează calmul și e de bună-credință, Mannix e măcinat de senzația că nu e suficient de bun și merge în fiecare zi la preot să se confeseze. Răpirea lui Baird Whitlock e bomboana de pe colivă

și, pentru o clipă, acesta evaluează posibilitatea de a se îndrepta spre o slujbă mai liniștită, mai bănoasă și mai de viitor (i se spune), care i s-a oferit la Lockheed. Deci trece printr-o criză de conștiință (pasiune sau credință?). Tonul filmului e unul constant lejer, chiar și când răpitul descoperă că a fost luat pe sus de comuniști, mare parte dintre ei fiind scenariști prost plătiți. Deși filmul are o poveste cap-coadă, Coenii strecoară între capitole rame care se resorb, imaginând *reenactment*-uri ale unor coregrafii acvatice, ale unei secvențe de dans marinăresc (parodie la

filmele cu Gene Kelly) sau scene din westernuri care toate par reale și pun în abis reflecțiile lui Mannix despre adevăr. Tot filmul e îmbibat de trimiteri cinematografice, un motiv în plus ca să fie prizat la maximum de cinefili, dar în spatele lejerității de multe ori comice și chiar și în spatele declarației de amor pentru a șaptea artă și ficțiunea care e de preferat realității stă, probabil, și o paralelă la situația de azi. După sfârșitul epocii sale de aur, Hollywood-ul s-a trezit într-o perioadă de tranziție pe care studiourile au considerat că trebuie s-o trateze propunând evadări din cotidian prin westernuri, filme cu coregrafii acvatice sau ample filme epice – în vreme ce televiziunea amenința să devină un concurent serios. Într-un interviu pe care l-au dat recent revistei „Variety”, Coenii spuneau că nu ar învinui studiourile de azi pentru că nu-și asumă riscuri și că, pe undeva, gusturile publicului modifică felul acestora de a face filme. Ethan Coen l-a citat pe Barney Frank, un politician american, care spunea: „Oamenii vorbesc despre cât de groaznici sunt politicienii, dar, uneori, nici electoratul nu e mai breaz”. Altfel spus, cinemaul se poate autoregenera, nu e pierdut, cât există niște minți care mai cred în magia (lumina) lui, cu pasiune sau credință.

Ave, Cezar!/ Hail, Caesar!, de Joel & Ethan Coen. Cu: Josh Brolin, George Clooney, Alden Ehrenreich, Ralph Fiennes, Scarlett Johansson, Frances McDormand, Tilda Swinton, Channing Tatum, Christophe Lambert, Jonah Hill

De-aș fi polițist

Nu mi-aș pierde timpul fugărind sărmani ca să le dau amenzi. Nu aș sta în intersecție cu fluierul în gură, arbitrând precum Ovidiu Hațegan. Nu aș da buzna în cluburi, noaptea, sperând clienții și numărându-i ca pe oi, într-un respectarea normelor ISU. Dacă aș fi polițist, aș scrie o carte. O carte nu

foarte stufoasă, dar densă în informații și figuri de stil. Cred că aș adopta un stil narativ un pic comic, așa. Adică aș prezenta întâmplări mai mult sau mai puțin reale din activitatea mea, dar într-o notă ironică. A nu se înțelege autoironică, pentru că eu îmi respect autoritatea.

Mamă, câtă tensiune ar resimți publicul cititor. Ar sta cu sufletul la gură pe tot parcursul lecturii.

De exemplu, aș scrie despre cum am urmărit eu, cu mașina, mașina unui infractor foarte periculos. Am strigat către el: Poliția, stai!!!!!!!!!!!! Intenționat am pus multe semne de

Voi n-ați întrebat FĂRĂ ZAHĂR vă răspunde

Bobi

strigare, fiindcă vreau ca cititorul să simtă cum efectiv înmărmurește de spaimă. Dar infractorul nu s-a oprit. Dimpotrivă, a accelerat. Vruuuuum! Cu multe u-uri, ca să înțelegeți că e o mașină puternică rău, pe care numai un polițist experimentat și neînfricat ca mine o poate urmări.

Băi, și am pornit girofarul. Sunteți pregătiți? Luați de aici! Ni noooooo, ni noooooo, ni noooooo, ni noooooo, ni noooooo, ni noooooo, ni noooooo, ni noooooo, ni noooooo, ni noooooo. Cincizeci de pagini aș

scrie numai nino, nino, fiindcă a fost o urmărire lungă. Și de fiecare dată când dă pagina, cititorul ar face o cruce cu limba, spunându-și în gând: Doamne, dă să-l prindă, că nu mai rezist tensiunii.

Știți că există momentul ăla psihologic, când efectiv îți pierzi speranța și ajungi să crezi că nu o să se mai materializeze visul. Asta o să simtă publicul meu după fix patru zeci și nouă de pagini de nino, nino. Nu desperați, dragi cititori, eroul vostru nu vă lasă la greu!

Accelerez cât pot de mult și mă

apropii de mașina țintă. Observ că, la volan fiind, infractorul vorbea la telefonul mobil. În cartea asta, în caz că am omis să vă spun, eu sunt și expert în a citi pe buze. Mă concentrez pe botul lui cărnos și deslușesc clar următoarele cuvinte: *Băi, p##a mea, nu mă interesează, ți-am dat cât ai cerut, spune-i să se oprească!*

În mod surprinzător, după două minute îmi sună telefonul. Este șeful. Îi spun: Șefu', nu pot vorbi, sunt în misiune! Si el țipă la mine: Lasă-l în pace, e de-al meu!

Vă dați seama că în momentul ăsta mi-a sărit muștarul. Aveam un nou dușman cu care să lupt: corupția din sistem. Am strâns din dinți, mi-am făcut curaj și i-am spus șefului verde în față: Am înțeles, 'trăiți!

ISSN 1584-8272

